PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Începînd cu numărul viitor publicăm:

Tainele celui de-al doilea război mondial

de IURI KOROLKOV

Biblioteca Municipală SALA DE LECTURĂ

DIN SUMAR:

Cînd zimbrii se luptă

Tunelurile subacvatice ale Semiramidei

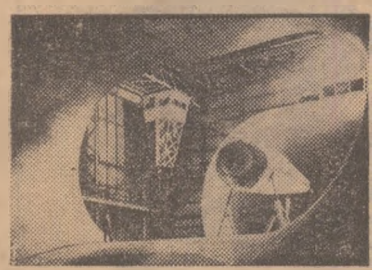

Un nou procedeu experimental: simularea

Naşterea şi moartea unui serviciu secret

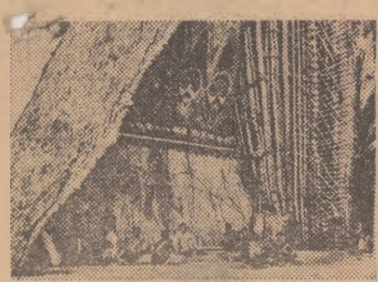

Legendă papuaşă

Lumbago, sciatică, lombosciatică

Sport: Începutul trebuie făcut din timp

ANUL XXIV
27
(1216)

5 iulie 1968
12 pagini,
1 leu

Între cer şi pămînt, la construcţia hidrocentralei Toktogul, lucrează peste 500 de alpinişti

Foto: E. Vincinski (A.P.N.)

M. Kagarov : Trenul (Linogravură)

MAIAKOVSKI — DRAGOSTEA ŞI MOARTEA

Act final (IV)

Pasiunea lui Maiakovski avea, neîndoielnic, dimensiunile copleşitoare ale liricii lui. Poetul era un îndrăgostit febril, care se dăruia fără rezerve nu numai fiinţei iubite, ci şi celor apropiaţi acesteia.

Îndrăgostitul îşi strigă aleanul pe cale... telegrafică : Scrisorile merg prea încet şi eu simt atît de mult nevoia să ştiu în fiecare clipă ce faci şi la ce te gîndeşti ! De aceea telegrafiez, *se explică el, la sfîrşitul lui decembrie 1928. Depeşele se succed, înfrigurate, una după alta :* Rîndurile tale sînt jumătate din viaţa mea, în general, şi toată viaţa mea particulară. *Cuvîntul* dor *este nelipsit din fiecare din ele :* „Mi-e dor, „Mi-e tare dor", „Mi-e nespus de dor", „Dor nesfîrşit", „Dor absolut".

Din cînd în cînd, avalanşa telegramelor este întreruptă de cîte o scrisoare. În timp ce lucrează la piesa „Ploşniţa", se plînge de munca încordată care-i pricinuieşte „dureri de ochi" şi continuă astfel : Nu-i nimic. O să treacă şi asta. Se poate lucra şi cu ochelari. De ochi, oricum n-am nevoie pînă la revederea noastră, pentru că, în afară de tine, nu am la cine mă uita. Dar am mult de lucru. O să termin şi o să vin să te văd. Dacă o să mă prăbuşesc din pricina oboselii, ai să vii tu la mine. Da, da ! Ce tot scrii despre Anul Nou ! E o nebunie ! Ce fel de sărbătoare va fi fără tine ? Lucrez. E singura mea satisfacţie.

La mijlocul lunii ianuarie 1929, Maiakovski pleacă în Ucraina, într-un turneu de conferinţe, dar după cîteva zile se întoarce la Moscova, de unde îi scrie Tatianei Iakovleva : Am renunţat la călătorie, de teamă să nu întîrzii nici cu o oră citirea scrisorilor tale. Singura mea bucurie e să lucrez şi să te aştept pe tine .

A doua zi după premiera piesei „Ploşniţa", poetul ia din nou drumul Parisului, dar înainte de a pleca îi scrie Tatianei : Reflectează şi adună-ţi gîndurile (apoi şi lucrurile). Pune de acord inima ta cu speranţele mele de a te lua în braţe şi de a te aduce la noi, la mine, la Moscova. Hai să ne gîndim la perspectiva asta şi pe urmă să stăm de vorbă. Să considerăm despărţirea noastră fortuită drept o încercare. Dacă ne iubim, atunci ce rost are să ne risipim inima şi timpul într-o istovitoare plimbare de-a lungul stîlpilor de telegraf ?

După două luni şi jumătate de şedere în Franţa, Maiakovski se întoarce la Moscova şi începe să lucreze la piesa „Baia". Dar de abia înapoiat, se şi gîndeşte la o nouă călătorie. Nu înţeleg deloc cum aş putea trăi fără tine după octombrie (aşa cum am stabilit). Din septembrie voi începe să-mi construiesc aripioarele pentru zborul spre tine. *Dar iată şi stările sufleteşti pe care le încearcă, tot atunci, Tatiana Iakovleva, aşa cum apar în scrisorile trimise mamei sale :*

Tot ceea ce poate să facă el pentru tine şi pentru Lili *(sora Tatianei Iakovleva — n.n.)*, în condiţiile unei absenţe atît de lungi, mi-e foarte plăcut. Asta şi preţuiesc la el : bunătatea şi solicitudinea fără margini. Aştept cu foarte mare bucurie reîntoarcerea lui, în toamnă. Aici nu se află nimeni pe măsura lui. În raporturile cu femeile (şi cu mine, în special) e un gentleman perfect. Doresc foarte mult să vă întîlniţi" *(13 iulie, 1929).*

O altă scrisoare, datată 3 august 1929, glăsuieşte : ...Versurile care te-au îngrijorat pe tine au fost scrise la douăzeci de ani. Lili este femeia pe care a iubit-o zece ani. E destul să-i citeşti biografia, ca să-ţi dai seama de asta. În general, toate versurile (pînă m-a cunoscut pe mine) sînt închinate exclusiv ei... Nu uita că „fetiţa" ta are de-acum douăzeci şi doi de ani şi puţine femei au fost iubite, toată viaţa lor, aşa cum am fost eu iubită pînă acum, în scurta mea existenţă. Aici am reputaţia de „femme fatale".

În genere, acum nu mă gîndesc la căsătorie. Ţin prea mult la libertatea şi la independenţa mea... Aş putea călători în toată lumea, dar nimeni altcineva nu se poate compara cu Maiakovski. Se înţelege că pe el l-aş alege, în primul rînd. Cît este de înţelept !

Sînt amestecată, acum, într-o mulţime de drame. Chiar dacă aş vrea să fiu împreună cu M., ce s-ar întîmpla cu Ilya şi cu încă unul ? E un cerc magic.

După cum se poate vedea, Maiakovski nu-i este indiferent Tatianei Iakovleva, cu toate rezervele pe care le face — rezerve ale unei femei adulate, care nu-şi pierde uşor capul. Dar ultima lor întîlnire, proiectată pentru luna octombrie, nu mai are loc. Maiakovski îi scrie Tatianei : Nu pot să-ţi povestesc şi să-ţi scriu toată tristeţea ce mă determină să tac.

Deznodămîntul dureros al acestei mari iubiri e mai aproape decît îşi închipuie protagoniştii ei. Iată ce relatează soţii Şuhaev, martori ai neaşteptatei întorsături din viaţa Tatianei Iakovleva :

Tanea îl aştepta pe Maiakovski. Dar într-o zi, a venit la noi şi ne-a comunicat, cu tristeţe, că el nu primise viza pentru Paris. Era limpede că Tanea era foarte afectată.

După un răstimp destul de scurt, Tanea ne-a vizitat din nou şi ne-a spus că se căsătoreşte cu vicontele du Plessis. Am fost îndureraţi : de ce, pentru ce ? Ea ne-a spus că nu poate pleca în Rusia şi multe altele.

Cu cîteva zile înainte de căsătorie am întrebat-o pe Tanea :

— I-ai scris lui Maiakovski că te măriţi ?

— Nu, o să-i scriu abia în ziua nunţii.

După căsătorie, Tanea a plecat cu soţul ei în Polonia. S-a întors de acolo cu un copil — o fetiţă foarte frumoasă. Dar s-a despărţit curînd de viconte.

Am avut impresia că Tanea nu l-a iubit pe du Plessis, că ţinuse cu adevărat numai la Maiakovski.

LITERATURA ŞTIINŢIFICO-FANTASTICĂ

Convorbiri între autori

Literatura ştiinţifico-fantastică se bucură în Uniunea Sovietică, la fel ca şi în celelalte ţări, de interesul unui număr mereu crescînd de cititori. Ce se citeşte în U.R.S.S. ? Ce se traduce ? Care sînt problemele genului ? Iată cîteva întrebări, la care încearcă să răspundă, în cele ce urmează, o discuţie de aproape trei ore, între fraţii Strugaţki şi scriitorul japonez Kobo Abe.

Acesta din urmă, cunoscut în U.R.S.S. prin romanele sale „Femeia nisipurilor" (după care s-a făcut şi filmul ce a rulat pe ecranele noastre) şi „Fără chip", a început prin a nega că este un autor de literatură ştiinţifico-fantastică.

— Voi spune chiar mai mult, a continuat el : nu cred că literatura ştiinţifico-fantastică trebuie să se erijeze într-un gen aparte. „Faust" al lui Goethe, „Divina comedie" a lui Dante, „Nasul" lui Gogol pot fi perfect clasate în cadrul literaturii fantastice, în sensul cel mai larg al cuvîntului.

Fraţii Strugaţki s-au declarat întru totul de acord cu punctul de vedere al lui Kobo Abe, ridicîndu-se împotriva „meşteşugarilor", care oferă drept literatură ştiinţifico-fantastică „bătălii stupide dintre cosmonauţi şi monştri, fastidioase descripţii de mecanisme inexistente, dialoguri găunoase între pseudo-savanţi şi pseudo-spioni..."

Convorbirea a atins cele mai diferite aspecte ale genului şi s-a încheiat într-un consens unanim : literatura ştiinţifico-fantastică trebuie să fie bună...

Rezultatele unui sondaj de opinii

O mie cinci sute de persoane, elevi, studenţi, muncitori, ingineri din marile oraşe ale Uniunii Sovietice, au răspuns la o anchetă cu privire la literatura ştiinţifico-fantastică. Notînd cu 100 coeficientul cel mai înalt de popularitate, cei ce au răspuns la anchetă şi-au exprimat preferinţele pentru următoarele romane : „E greu să fii Dumnezeu" de fraţii Strugaţki (81), „Lunea începe sîmbătă" de aceiaşi autori (80), „Cronici marţiene" de Ray Bradbury (78), „Solaris" de Stanislaw Lem (78), „Povestiri" de Robert Sheckley (75), „Sînt un robot" de Isaac Asimov (74), „Nebuloasa Andromedei" de I. Efremov (69).

Interesant este că şi romanul „Apusurile lungi de pe Marte" de Iakovlev a întrunit numeroase sufragii. Din păcate, era vorba de o carte inexistentă şi de un autor inventat. Capcanele sondajului au făcut, aşadar, victime printre... atotştiutori.

Traduceri din franceză

De la romanul lui Jules Verne, „Cinci săptămîni în balon", apărut în traducere rusă în 1864 şi pînă la ultimul roman al lui Robert Merle, „Un animal înzestrat cu raţiune", literatura ştiinţifico-fantastică franceză este bogat reprezentată în U.R.S.S. Lista este foarte lungă. Printre romanele care s-au bucurat de succes la cititorii sovietici sînt „Robinsonii Cosmosului" de Francis Carsac (415 000 exemplare), „Noaptea nesfîrşită" de Pierre Boulle etc.

A. Ticina : Ex-libris

EDITORIALE

Ritmuri sudaneze

După un volum de povestiri ale scriitorilor din Sudan, editura sovietică „Progress" a tipărit, de curînd, un volum de versuri ale poeţilor din această ţară, în traducerea cîtorva buni cunoscători ai limbii şi poeziei arabe. Traducătorii şi-au îndreptat atenţia spre reprezentanţii **noului curent realist**, care coexistă în lirica sudaneză, cu alte tendinţe, cum ar fi **curentul romantic** sau cel ce se inspiră din **clasicismul** poeziei arabe.

Culegerea se deschide cu versurile lui Muhammed al Feituri, al cărui volum, „Cîntecele Africii", apărut la Khartum în 1955, a fost considerat de majoritatea cercetătorilor drept un semn al renaşterii poeziei sudaneze. Glasul autorului cheamă la o viaţă liberă şi demnă popoarele Africii. Creaţiile lui Tadjaas-Sirra Hasan şi ale nubianului Djili Ahod ar-Pahman poartă amprenta contactului lor asiduu cu lirica egipteană şi europeană. În preocupările acestor doi poeţi se află întregul continent african, cu marile lui probleme actuale. Şi totuşi, fiecare dintre ei se dovedeşte, în acelaşi timp, profund ataşat lirismului intim al sentimentelor de dragoste.

Al patrulea poet inclus în culegerea sovietică se numeşte Selah Ahmad Ibrahim. Piesa lui de rezistenţă este poemul tragic „Fuzzi-Buzzi", scris cu intenţii vădit polemice, ca replică la poemul cu acelaşi titlu al lui Rudyard Kipling. „Fuzzi-Buzzi" este denumirea fantastică pe care scriitorul britanic a dat-o tribului Hadendilor, căruia poetul african îi reface adevărata lui legendă.

MERIDIANE SOVIETICE

Cînd zimbrii se luptă

Intrarea pe teritoriul rezervației naturale „Belaia Veja" este marcată de un turn alb situat la nord-est de Brest și clădit în secolul XIII de străbunii bieloruşilor. Ținutul e fermecător. Pinii cu trunchiurile lor zvelte îmbălsămează aerul cu parfumul rășinei. În pădurile virgine n-a răsunat nicicînd zgomotul topoarelor, așa că arborii au murit numai de bătrînețe, deseori nereușind să atingă solul și rămînînd suspendați în ramurile trunchiurilor vecine. Lustruiți de ploi și vînturi, împietriți în poziții fantastice, par niște ființe fabuloase desprinse din basmele bătrînilor.

Dar iată că, pe nesimțite, codrul străvechi de pini începe să facă loc arinilor, sălciilor, stejarilor cu trunchiuri enorme și altor esențe, poienilor acoperite cu un covor pestriț de flori. Pădurea se întinde la infinit. Este rezervația naturală „Belaia Veja". Pădurile ei fac parte din codrii care, în epoca preistorică, acopereau întreaga Europă. Prin dimensiunile și frumusețea sa, prin bogăția faunei și florei, ea se clasează în fruntea masivelor forestiere europene. Aici pot fi întîlniți reprezentanții unor specii de mult dispărute de pe planeta noastră: zimbri și boi sălbatici de pădure, care aleargă în deplină libertate întocmai ca în epoca glaciară.

Odinioară turmele de zimbri rătăceau de-a lungul întregii Bielorusii dar, după ce omul a început să taie pădurile pentru a face agricultură, modificările de climă și peisaj au dus la împuținarea lor. Cu aerul lui majestuos și masivitatea sa, zimbrul este un adevărat rege al pădurii. Uneori el oferă spectacole cu totul ieșite din comun. Iată-l de pildă, pe Borus. Tufișurile s-au dat la o parte și namila lungă de 3,5 metri și înaltă de doi pătrunde insolentă pe domeniul altui zimbru, fiorosul Berenson. Dîndu-și tîrcoale, cele două fiare se privesc crunt, scormonesc pămîntul cu copitele și coarnele, apoi se năpustesc una împotriva celeilalte ca două locomotive. Codrul răsună de larmă și paznicii sosiți în grabă pe arena de luptă încearcă să-i despartă aprinzînd focuri, trăgînd cu armele în aer, lansînd petarde. Alarmați, pompierii intră și ei în acțiune cu furtunurile, dar în zadar. Deodată, Berenson își prinde copita într-o rădăcină și Borus se repede asupra lui spintecîndu-l cu coarnele. E una din numeroasele drame ale pădurii.

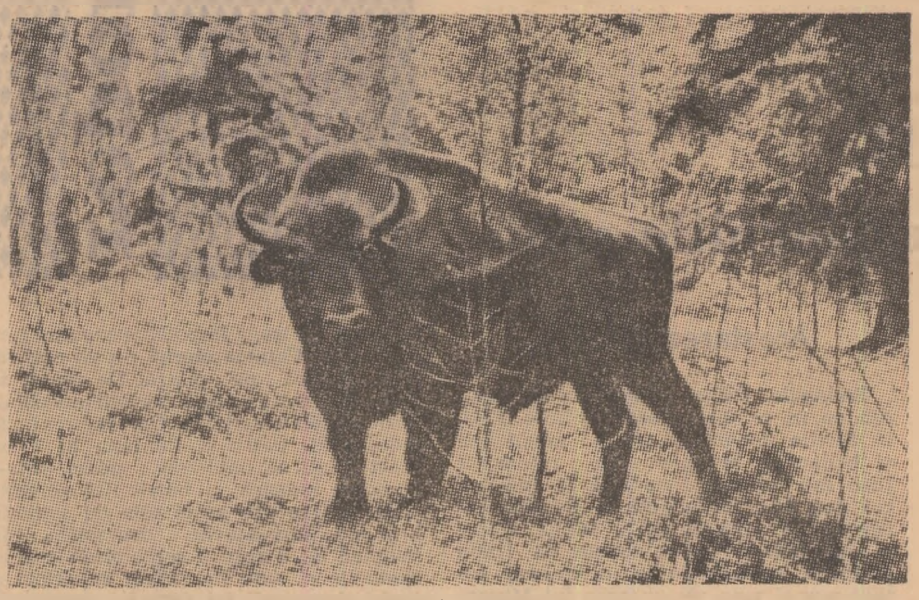

Fiorosul Berenson

La „Belaia Veja" nu trăiesc însă numai zimbri. Aici se mai adăpostesc cerbi svelți, căprioare grațioase, elani și numeroase animale cu blană scumpă, ca lutra, hermina, veverița, vulpea și castorul. Poporul înaripat e reprezentat de numeroase păsări printre care cocoșul de pădure, potîrnichea, rața sălbatică și barza neagră, atît de rar întîlnită. Rezervația este vizitată de numeroși turiști sovietici și străini, de studenți în biologie care își fac stagiul aci și de savanți care cercetează fauna și flora.

actualitatea

CE SE DISCUTĂ

Tunelurile subacvatice ale Semiramidei

În perioada după cel de al doilea război mondial, podurile construite din piatră, oțel sau beton precomprimat au început să treacă din ce în ce mai mult pe planul al doilea. Specialiștii din domeniul circulației preconizează într-o măsură tot mai mare tunelurile, adică construirea unor căi de comunicație care nu tulbură traficul fluvial, trecînd nu deasupra, ci dedesubtul rîurilor.

Istoria tunelurilor subacvatice se întinde pe o perioadă de cîteva milenii. După indicații mai mult sau mai puțin verosimile se pare că primul tunel subacvatic din lume a fost construit cu 42 de secole în urmă, în metropola lumii antice, orașul Babilon. Construcția se datora Semiramidei, vestita regină a Babilonului, de numele căreia se leagă și una dintre cele șapte minuni ale lumii antice: grădinile suspendate. Lungimea tunelului din Babilon, împreună cu pantele de coborîre de la cele două capete ale sale, era probabil de 800—900 metri.

Au trecut mai bine de patru mii de ani pînă cînd genialul inginer englez R. Trevitnick, unul dintre pionierii tracțiunii cu aburi, a făcut încercarea de a croi un drum dedesubtul albiei unui rîu. Munca începuse la Rotherhithe, într-un cartier londonez situat pe malul drept al Tamisei. Întîi s-au forat două puțuri verticale și, pornind din fundul acestora, s-a săpat prin mijloacele folosite în mod obișnuit de mineri, o galerie orizontală. Sub presiunea unui val neobișnuit de înalt al fluxului marin însă, porțiunea deja săpată a galeriei s-a prăbușit.

După o întrerupere destul de îndelungată, construcția tunelului a fost continuată de Marc Isambard Brunel și pe urmă de fiul acestuia, cu ajutorul scuturilor — metodă între timp elaborată pentru construcțiile de tunele. Au fost necesari nu mai puțin de șaptesprezece ani, pînă cînd construcția tunelului a ajuns de la un mal la malul celălalt al Tamisei.

În zilele noastre numărul tunelurilor subacvatice se cifrează la cîteva sute. Metroul din Paris trece în opt locuri pe sub albia Senei, iar cel din New York de 9 ori sub East River. Metroul din Moscova traversează și el de cîteva ori rîul Moskva, pe dedesubt. În alte țări, pe lîngă linii de căi ferate sau autostrăzi, numeroase asemenea tuneluri sînt destinate conductelor de apă, petrol, gaze etc.

În multe puncte ale globului se fac proiecte în vederea construirii unor tuneluri subacvatice. Inspirați de cunoscutul roman al lui Bernhard Kellermann, unii ingineri au pus problema unei legături suboceanice între Europa și America. Ideea unei asemenea construcții apare însă — deocamdată — ireală, dat fiind faptul că, pe lîngă uriașele cheltuieli, nu se cunosc încă destul de bine mișcările tectonice ale fundului Oceanului Atlantic. În schimb, se pare că n-ar exista dificultăți tehnice prea mari pe fundul Mării Caspice, pentru un tunel între orașele Baku și Krasnovodsk. Distanța între cele două localități este de aproximativ 250 kilometri. Nu este însă exclusă nici construirea unei comunicații subacvatice între Europa și Africa, pe sub strîmtoarea Gibraltar.

După tărăgăneli de 165 de ani a ajuns, în sfîrșit, în stadiul de realizare și vechiul proiect al construirii unui tunel sub Canalul Mînecii, visul de multe decenii al inginerilor, geologilor, oamenilor politici.

Se pare însă că metoda clasică de construcție a tunelurilor, bazată pe folosirea scuturilor, este pe cale de a fi abandonată și înlocuită de o metodă nouă — construirea de sus. Cu alte cuvinte „tubul" din care e alcătuit tunelul nu este săpat prin stînca ce formează albia rîului, ci asamblat din elemente prefabricate de beton armat, coborîte la fundul apei.

VIITORUL ÎNCEPE ASTĂZI

Linia care nu duce nicăieri

Două sau patru cabluri elegant arcuite între stîlpi metalici strălucitori au devenit un spectacol atît de familiar, încît fac parte integrantă din peisaj și nici nu mai atrag atenția. Dacă linia de înaltă tensiune se oprește însă brusc în cîmp după 1 000—2 000 m, fără nici o veleitate de a merge mai departe, situația devine insolită și trezește curiozitatea. O linie care nu duce nicăieri este o linie experimentală; ea încearcă să transporte curent electric de cîteva sute de mii pînă la un milion de volți.

În ultimul timp în toate țările industrializate, consumul de energie electrică se dublează la fiecare zece ani. Pentru a-i face față nu ajunge să producem suficient curent, mai trebuie să-l și ducem la destinație. Or, cablurile și aparatajul nu rezistă la o creștere nelimitată a intensității curentului, dacă nu se modifică și tensiunea acestuia. Așa se face că acum există în lume cîteva linii de 400.000 volți, una de 524.000 volți între Moscova și Leningrad și una de 735.000 volți în Canada. Pentru a le înmulți și mai cu seamă pentru a fi siguri că în anul 2 000 liniile vor transporta, fără nici o dificultate, energie electrică la o tensiune de un milion de volți, specialiștii au întreprins o serie de cercetări.

Pentru a rezista milionului de volți izolatoarele ajung la 6,5 metri lungime, iar inelele de gardă depășesc înălțimea unui om

În preajma unei linii de înaltă tensiune răsună neîncetat un zumzet, iar uneori se observă o strălucire în jurul cablului. Sînt manifestările așa-numitului efect corona, cauza pierderilor de curent, deci a cheltuielilor inutile care trebuie stăvilite. Efectul este încă prea puțin cunoscut și de aceea inginerii electricieni se străduie să-l studieze în toate condițiile de utilizare a conductorilor. Aparatele măsoară continuu precipitațiile, viteza vîntului, umiditatea atmosferei, temperatura și densitatea aerului. În același timp se „ia" temperatura internă a conductorilor cu ajutorul unor sonde, se determină modificările survenite la suprafața lor și gradul lor de îmbătrînire.

De aceeași atenție au parte și izolatoarele, paratrăsnetele, separatoarele și disjunctoarele. Ultimele mai cu seamă sînt foarte pretențioase. Faptul că lămpile de 110 și 220 volți se aprind și se sting atît de ușor ne face să credem că un simplu gest ajunge pentru a da cale liberă curentului de orice tensiune. În realitate închiderea unei linii de înaltă tensiune prin intermediul unui disjunctor creează o supratensiune care poate fi de trei ori mai mare decît tensiunea nominală: deci peste 2 milioane de volți în cazul liniei din Canada de pildă, prototipul celor viitoare. Toată aparatura suferă un șoc teribil. În plus, dacă se produce un scurt-circuit, disjunctorul trebuie să întrerupă curentul în timpul record de patru sutimi de secundă.

Viteză, precizie, repetare de zeci de ori chiar și la temperaturi de minus 50 de grade, izolare perfectă pentru a evita orice pierdere de curent, iată numai cîteva din imperativele de satisfăcut. Dat fiind că multe din fenomenele care se produc la deschiderea și închiderea liniilor nu pot fi studiate în mărime naturală, se recurge adesea la un analizor tranzitoriu, adică la un instrument electronic care permite să se „monteze" modele ale liniilor existente, în curs de instalare sau proiectate.

— Ziua de lucru s-a terminat, amînăm partida pe mîine

PROIECTE

Un fluviu se îndreaptă spre Crimeea

Așa cum o cunosc turiștii, Crimeea se prezintă ca un ținut scăldat de apele albastre ale mării, cu munți pitorești îmbrăcați în verdeață, cu conglomeratul alb al vilelor din vestitele-i stațiuni balneare. Toate acestea pot fi întîlnite însă numai în regiunea litoralului, căci două treimi din teritoriul peninsulei sînt ocupate de stepe aride.

Pentru a readuce la viață acest imens teritoriu, în Uniunea Sovietică a început construirea unui canal lung de 217 km. Este canalul Crimeei de Nord, destinat să irige 165 000 de hectare și să aprovizioneze cu apă numeroase sate și orașe, printre care portul Feodosia și importantul centru industrial Kerci. Lucrările prevăd devierea apelor Niprului acumulate în lacul de la Kahovka spre regiunea Herson unde de asemenea vor iriga mii de hectare și mai apoi, în continuare, spre Crimeea.

Pe ambele laturi ale acestei artere de apă vor fi săpate trei ambrașamente, două dirijate spre vest și unul spre est. Primele două, care au și fost umplute cu apă, constituie încă de pe acum sursa de aprovizionare a unor importante orezării. Pe o mare porțiune a traiectului canalul traversează soluri argiloase puțin permeabile, motiv pentru care patul și malurile n-au mai necesitat cimentare sau betonare. Ceva mai departe, însă, solul devine permeabil, așa că vor trebui executate ample lucrări de betonare. Aceeași măsură va fi luată și pentru ambrașamentele mijlocii și mici, a căror lungime va fi în total de cîteva ori mai mare decît cea a arterei principale. Canalul va fi dotat și cu o serie de stațiuni de pompare automate căci, începînd din localitatea Djankoi, terenul începe să urce.

La construirea canalului Crimeei de Nord participă aproape întreaga țară.

NAȘTEREA ȘI MOARTEA UNUI SERVICIU SECRET

S.I.M. și căpeteniile sale

Meseria de ziarist este plină de surprize. Cine s-ar fi gîndit că în expresul Livorno-Roma ne vom întîlni cu colonelul „Valerio", care l-a împușcat pe Mussolini în aprilie 1945, sau că Giacomo Carboni, fostul conducător al serviciului de spionaj militar al lui Mussolini, ne va face o vizită ?

Vlăstar al unei familii de oameni bogați, Giacomo Carboni s-a dedicat din tinerețe carierei militare și a avut o ascensiune amețitoare. În 1936, generalul Carboni a fost numit șef al S.I.M.-ului — Serviciul de informații militar italian — mai exact spionajul militar, înlocuind în înalta funcție pe însuși generalul Mario Roatta, „părintele" serviciului secret fascist. De altfel, destinele celor doi generali italieni s-au împletit extrem de strîns vreme îndelungată. Dar să nu anticipăm...

La începutul deceniului 1930—1940, serviciul de informații militar italian nu se putea lăuda cu agenți încercați și nici cu secții de spionaj și contraspionaj bine organizate. S.I.M. ducea lipsa unei agenturi coordonate și a fondurilor. Pe scurt, Mussolini, care urzea planuri agresive, nu avea un serviciu eficace de „cavaleri ai pumnalului" ; în consecință, ducele hotărî să găsească în primul rînd un conducător energic și priceput în această meserie. În cele din urmă alegerea căzu, în 1934, asupra lui Mario Roatta, pe atunci în vîrstă de 47 de ani.

Numit conducător al S.I.M.-ului, el depuse din primul moment o activitate febrilă, reîmprospătînd cadrele și sporind considerabil efectivul aparatului din Italia și din străinătate. Cum fascismul își finanța cu generozitate serviciul secret, în scurt timp fondurile acestuia se triplară. La numai un an de la numirea sa în noua funcție, Roatta declară că S.I.M.-ul se transformase într-o „organizație militară model a țării".

Afirmația nu era vorbă goală, ca dovadă că nu fu „neglijată" nici măcar Germania „aliată". În iunie 1936 Abwehrul arestă sub acuzația de spionaj pe căpitanul Roux, unul dintre agenții cei mai activi ai Serviciului de informații militar italian. Generalul Roatta nu vru nici el să rămînă dator ; serviciul de contraspionaj italian arestă la rîndul lui cîțiva agenți ai Abwehrului. Astfel, între serviciile de spionaj „prietene" izbucni un mare scandal. Iritat, amiralul Canaris se adresă direct lui Mussolini. Nemulțumit de acțiunile favoritului său, ducele îi ordonă să ia imediat legătura cu Canaris și să înăbușe conflictul. Întîlnirea avu însă urmări nefaste pentru spionii italieni : acordul de „colaborare" dintre Abwehr, pe de o parte, și S.I.M. alături de O.V.R.A. (poliția secretă a lui Mussolini), pe de altă parte, duse de fapt la subordonarea serviciului secret italian față de omologul său german. Din pricina „incompatibilității" de vederi cu amiralul Canaris, generalul Roatta trebui să renunțe temporar la funcția de șef al spionajului militar italian. În septembrie 1936 Roatta plecă „voluntar" în Spania, ca să-i ajute pe rebelii fasciști sub numele fals de Mancini. Serviciul de informații militar organizat de el continuă însă să-și desfășoare activitatea, dar sub conducerea generalului Giacomo Carboni.

O misiune delicată

În aer plutea primejdia declanșării celui de-al doilea război mondial. Hitler și Mussolini se consultau în secret. Führerul căuta să-l convingă pe duce să adere la ideea „războiului sfînt" pentru stăpînirea lumii. Mussolini ezita însă : parcă ar fi vrut și parcă nu ar fi vrut. În aceste împrejurări el încredință lui Carboni una dintre cele mai delicate misiuni din istoria serviciului de spionaj italian. Generalul plecă la Berlin, într-o vizită oficială la colegii săi din Abwehr. Adevăratul scop al călătoriei era însă altul. Carboni urma să afle, cu ajutorul unei agenturi de încredere (S.I.M. păstrase unele legături sincere în Germania „prietenă"), dacă „planurile lui Hitler de a stăpîni lumea corespundeau posibilităților reale ale celui de al III-lea Reich".

Generalul se achită conștiincios de misiunea încredințată. Într-un raport amănunțit, pe care se specifica în mod expres că era „unicat", el ajunse la concluzii foarte pesimiste în ce privește perspectivele pe care le avea armata germană de a obține o victorie pe plan mondial. Șeful S.I.M.-ului recomanda lui Mussolini să nu se lanseze în aventura pusă la cale de Hitler. Dar ducele mușcase deja din momeala ce-i fusese întinsă. Nemulțumit de pesimismul lui Carboni, Mussolini îl îndepărtă de la conducerea serviciului de spionaj militar la sfîrșitul anului 1939. Interesante sînt din acest punct de vedere în-

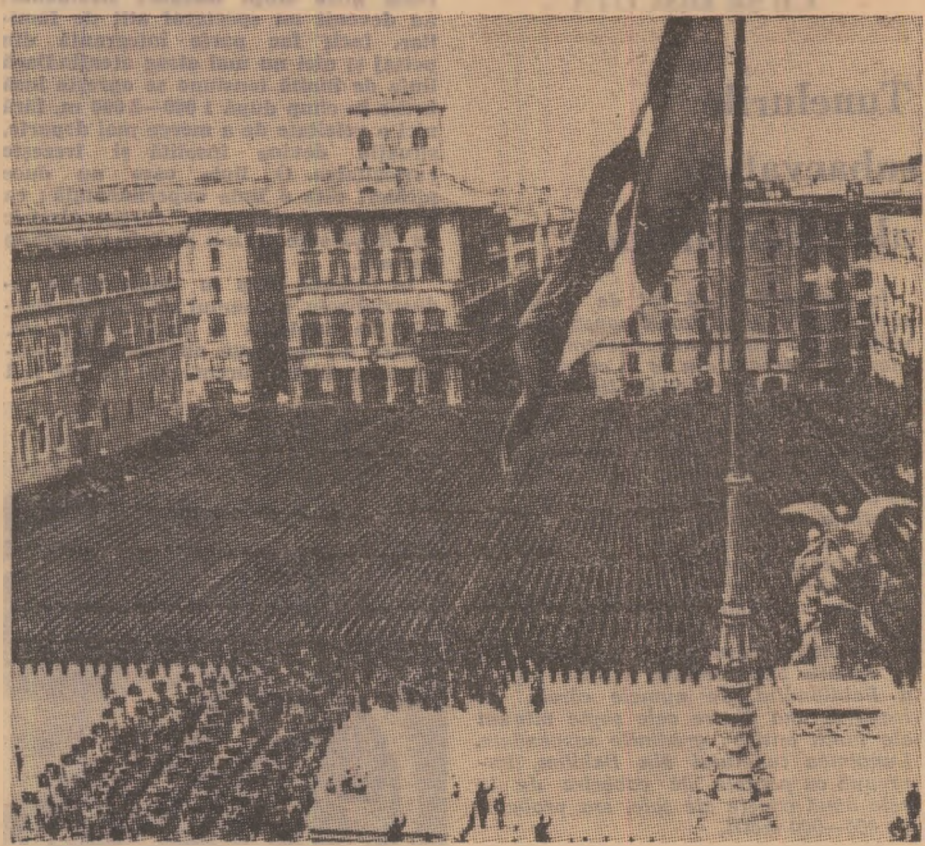

Lui Mussolini îi plăcea să privească, de la balconul palatului său din Piața Veneția, parăzile cămășilor negre

semnările făcute în jurnalul său de către ginerele lui Mussolini, Galeazzo Ciano, pe atunci ministru de externe al Italiei. (După cum se știe, la insistențele comandamentului militar german ducele l-a executat pe Ciano pentru „trădare de patrie" la începutul anului 1944). La 31 mai 1942 Ciano scria : **O discuție lungă, interesantă cu Carboni. Generalul se arată pesimist în ce privește situația de pe frontul rusesc. Nu crede că germanii vor izbuti să desfășoare, în cursul verii, o ofensivă puternică și face pronosticuri și mai sumbre în legătură cu viitorul Germaniei. Să nu uităm însă că generalul a fost destituit din funcția de șef al S.I.M.-ului pentru convingerile lui antigermane.**

În acest timp generalul Roatta căuta să-și răscumpere păcatele în Spania. Adevărul e că talentele lui militare nu erau deloc la înălțime și, în luptele de lîngă Guadalajara, republicanii nimiciră unitățile lui de „cămăși negre". Generalul se întoarse în **Cetatea eternă** fără ordine și medalii. Mussolini nu-l uitase totuși pe „părintele" spionajului militar ; de vechiul scandal nici nu-și mai amintea și apoi postul de șef al S.I.M.-ului era vacant. Așa încît Roatta fu numit din nou conducător al Serviciului de informații militar. Ceva mai tîrziu, în martie 1941, după ce adăugă încă o stea pe epoleții lui de general, luă în primire funcția de comandant al marelui stat major al armatei.

Arestarea Ducelui

Treburile Italiei fasciste mergeau din ce în ce mai prost. În iulie 1943, în Sicilia debarcară trupe americane și britanice. Situația din interiorul țării era tot mai încordată și chiar și cei mai fanatici adepți ai ducelui începură să aibă îndoieli. Mulți dintre ei își dădeau acum seama că Italia putea fi salvată de la înfrîngerea totală numai prin răsturnarea lui Mussolini de la putere, mai ales că comandamentul americano-englez cerea, ca o condiție preliminară pentru începerea tratativelor de pace, predarea dictatorului în mîinile coaliției antihitleriste.

În fruntea complotului antimussolinian se aflau regele Emmanuel și mareșalul Badoglio. La 25 iulie 1943, venind la rege într-o audiență obișnuită, ducele fu arestat de garda regală. Imediat regele numi prim-ministru pe Badoglio, iar acesta din urmă adresă poporului italian apelul de a-i dezarma pe fasciști. Poporul atîta aștepta.

Încercînd să-și scape pielea, Mussolini trimise o scrisoare lui Badoglio. **Vă încredințez, mareșale Badoglio** — arăta ex-ducele — **că, prețuind activitatea pe care am desfășurat-o cîndva împreună, nu numai că nu vă voi crea nici cea mai mică dificultate, dar sînt dispus să colaborăm pe mai departe...** Badoglio însă nu dorea să colaboreze cu ducele, pentru că comandamentul americano-englez se opunea ; el desemnă pe generalii Roatta și Carboni ca să ducă tratative cu anglo-americanii.

Septembrie 1943. Roatta continua să-și exercite funcția de șef al marelui stat major al armatei, Carboni comanda un corp motorizat și era în același timp adjunct al serviciului de contraspionaj. Lîngă Roma se aflau trupele generalului nazist Kesselring. Din ordinul lui Roatta, Carboni se întîlni în secret cu generalul american Taylor — împuternicit special al lui Eisenhower. Comandamentul american propuse lansarea de parașutiști în preajma Romei și încercuirea capitalei italiene, cu scopul ca pe teritoriul ei să dea o luptă cu trupele germane care se retrăgeau. Carboni respinse însă acest plan, întrucît, cu cîteva zile în urmă, Kesselring dăduse un ultimatum în sensul că, dacă în Roma se trage împotriva armatei germane, din **Cetatea eternă** nu va mai rămîne piatră pe piatră. De aceea, se poate afirma că, dacă turiștii au astăzi posibilitatea să admire Colosseumul, catedrala Sf. Petru și Fontana di Trevi acest lucru se datorește, poate, într-o oarecare măsură, și bătrînului general.

Atmosfera din acele zile de septembrie era, într-adevăr, dramatică. În noaptea de 8 spre 9 septembrie regele, Badoglio și sute de ofițeri superiori și înalți demnitari își făcură geamantanele și, în jurul orei 5 dimineața, părăsiră Roma. Împreună cu ei pleca și șeful marelui stat major, generalul Roatta. În ultimul moment, acesta îl chemă pe Carboni și îi înmînă un „ordin", scris de mînă pe o filă ruptă dintr-un bloc-notes, în care cerea ca, în zona orășelului Tivoli (situat la circa 30 kilometri de Roma), să intre în luptă două divizii de infanterie și un corp motorizat. **Plec la Carsoli, să-mi instalez acolo statul major** — îi spuse Roatta în încheiere. **În drum spre Tivoli urmează să primești noi dispoziții prin ofițeri de legătură.** Dar nu mai urmă nimic. În zadar se duse Carboni la Carsoli. Nu găsi acolo nici urmă de rege, de Badoglio sau de Roatta ; chiar și ofițerii superiori dăduseră bir cu fugiții. În consecință, generalul se înapoie la Roma. **Cînd mi-am dat seama că Roatta a dispărut** — ne mărturisi Carboni — **am luat asupra mea toată răspunderea și am început să acționez în conformitate cu situația creată.**

Carboni dădu ordin să se deschidă porțile arsenalelor din Roma și să se împartă arme detașamentelor de partizani. În momentul acela el nu vedea o altă forță, care ar fi putut apăra Roma cu arma în mînă. Avea, evident, dreptate.

Omul cu cicatrici

Ce se întîmplă însă cu generalul Roatta ?

Spre sfîrșitul lui noiembrie 1943, el fu arestat și acuzat de o serie de crime săvîrșite în timpul regimului fascist. Internînțat într-o închisoare din Roma, generalul se îmbolnăvi și fu internat într-un spital militar instalat în clădirea liceului Virgiliu. Dar în noaptea de 4 martie 1944, Roatta dispăru din Roma. Serviciul de informații militar îi făcuse un ultim serviciu fostului său șef, ajutîndu-l să evadeze și transportîndu-l clandestin în Sardinia, iar de acolo în Spania — unde Roatta fu primit cu brațele deschise.

Menționăm că după război, vreme de douăzeci de ani, pe **Calle las Fuentas**, nr. 13, din Madrid a funcționat neîntrerupt **o societate pe acțiuni de export-import**, condusă de **senor** Mario Roatta, alias Mancini.

Domnul Roatta era deseori vizitat la birou de un bărbat înalt, voinic, cu fața brăzdată de cicatrici adînci, care locuia și el tot la Madrid, dar pe **Calle de Alcala**, 17. La locuința lui nu exista însă nici măcar obișnuita plăcuță cu numele locatarului, care se fixează în genere lîngă sonerie. De altminteri, omul nostru avea foarte multe nume : doctor Wolf, Soliar, mister Able, Rolf Steiner, Pablo Lerno, Antonio Scorba, Robert Steinbauer. În speță, e vorba de Otto Skorzeny, membru al partidului nazist din 1932. Profesia : fost conducător al secției de diversiuni din serviciul secret SS, agent cu împuterniciri speciale pe lîngă Hitler.

Skorzeny continuă și acum să fie căutat, ca unul dintre cei mai primejdioși criminali de război ai Germaniei naziste. În iulie 1948, el a evadat din lagărul de denazificare din Darmstadt și de atunci cutreieră lumea în lung și-n lat, încercînd să încropească din resturile fostei agenturi hitleriste și fasciste o armată clandestină de asasini și diversioniști...

V. Ermakov
L. Kolosov

INTERVIU

Cu Ivan Helmer despre „Melodie varşoviană"

La teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra", regizorul Ivan Helmer pregăteşte premiera piesei „Melodie varşoviană", aparţinînd dramaturgului sovietic L. Zorin. Am profitat de o repetiţie pentru a pune cîteva întrebări tînărului director de scenă.

— Ce părere aveţi despre valorile noii dramaturgii sovietice ?

— Noua dramaturgie sovietică este opera unor scriitori deja consacraţi, care au debutat în anii '40 şi a căror popularitate a trecut de mult de graniţele ţării lor. În mod paradoxal este opera unor oameni care ţin de o generaţie anterioară : Arbuzov, Rozov, Zorin... Excepţie face doar Volodin. Ultimele lor piese dovedesc o înnoire a conţinutului, o preocupare pentru faptul cotidian mărunt şi aparent lipsit de dramatism. Caracteristică este încercarea de a reda imaginea unui mediu interesant.

— Am impresia că din acest punct de vedere „Melodie varşoviană" nu constituie un exemplu tipic.

— Într-adevăr, piesa lui Zorin nu urmăreşte portretizarea unui mediu, ci evoluţia unui sentiment. Este o melodramă cu un conflict discursiv. Spectacolul, aşa cum l-am conceput noi, pune accent tocmai pe valorile sentimentale ale piesei. Cuvîntul melodramă nu trebuie să ne sperie. Ne-am obişnuit să-l folosim mai ales cu sens pejorativ, uitînd că acest mod de a privi viaţa are solide justificări existenţiale.

— În jurul cărei idei se construiesc piesa şi spectacolul dv. ?

— „Melodie varşoviană" este o pledoarie în favoarea principiului comunist : „dezvoltarea liberă a fiecăruia este condiţia dezvoltării tuturor". Doi oameni a căror dragoste nu a fost posibilă datorită unui concurs de împrejurări ajung să se realizeze pe deplin în muncă. E însă aceasta o condiţie suficientă pentru fericirea lor ? Finalul aduce aparent o explozie de lumină : viaţa lor dă impresia că e foarte frumoasă, dar Helena şi Viktor au devenit nişte oameni seci, lipsiţi de căldura sentimentului. Împreună cu Dan Jitianu, care semnează decorurile, am căutat să punctez ideea că fericirea nu se identifică cu luminozitatea exterioară. Cadrul întunecat al primelor două acte, cînd cele două personaje sînt fericite, are rolul de a pregăti şi potenţa valul de pseudo strălucire din final.

— În spectacol intervenţiile dv. ca regizor sînt foarte discrete. Este oare un răspuns pe care îl daţi problemei primatului autorului sau regizorului în spectacol ?

— Meyerhold spunea undeva că nu se poate da un verdict definitiv în această problemă pentru că într-un spectacol domină cel care are ceva de spus. Există piese care au nevoie de un creator de univers scenic, devenind în mîna regizorului simple scenarii, dar şi piese care trebuie să fie lăsate nude pe scenă. „Melodie varşoviană" face parte din această ultimă categorie. Este o piesă-recital în care eu am căutat să creez doar condiţiile pentru evoluţia nestînjenită a actorilor. Am încercat, folosind o expresie stanislavskiană, „să-i pun în situaţie". Ei evoluează într-un cadru de joc redus la esenţial, în care reflectoarele îi luminează foarte strict. Pe această scenă aproape goală, prezenţa permanentă a pianului sugerează ideea de recital conferind continuitate acţiunii.

Cristina Corciovescu

CINEMA

Inima mea e în munţi

Acest film este un rod al entuziasmului. Pentru lucrarea lor de diplomă, Ira Kiseliova şi Rustam Hamdamov, studenţi la Institutul de cinematografie, au ales piesa lui Saroyan Inima mea e în munţi. **Cum dispuneau de bani puţini, au trebuit să-şi limiteze foarte strict cheltuielile. Drept care au filmat mai ales în decoruri naturale. În zona Magazinului universal central din Moscova au găsit o stradă foarte potrivită, dar în care circulaţia este extrem de intensă. Neavînd încotro, au repetat acolo, în mulţime, după care actorii rămîneau faţă în faţă cu aparatul de filmat.**

Pentru interioare, în speţă pentru locuinţa Bătrînului, au evacuat un pictor prieten din atelierul lui. L-au evacuat cu lucruri cu tot, umplînd încăperea cu vechituri adunate din toată Moscova.

Entuziasmul autorilor l-a contaminat şi pe preşedintele Asociaţiei automobiliştilor amatori din Europa, domnul

Liusea Nazarova, critic cinematografic, interpretează rolul Rozei, o frumuseţe tip 1930

Turquois, care, aflînd că au nevoie de o maşină de tip vechi, le-a pus la dispoziţie o limuzină model 1907.

Adăugăm că Ira Kiseliova a cusut cu mîinile ei costumele, iar Rustam Hamdamov a făcut cu mîinile lui decorurile. Amîndoi deţin şi cîte un rol în film, alături de actori consacraţi şi de neprofesionişti.

Inima mea e în munţi **este o interpretare foarte liberă a piesei dramaturgului american. Tinerii autori şi-au propus să facă o comedie excentrică, o parodie a naivelor filme mute hollywoodiene de la începutul deceniului al treilea. Că au reuşit, o atestă cele trei premii cîştigate pînă în momentul de faţă.**

Cele 71 de victime ale lui Tony Curtis

Pe platourile de la Hollywood se turnează filmul Asasinul din Boston, *care reconstituie fapte reale. În marele oraş american a existat acum cîţiva ani un individ care făcuse din moarte un sport. Ucidea uşor, elegant, aşa cum sportivii lovesc mingea. Acum, individul devine erou de film, cu trăsăturile şi farmecul tineresc al lui Tony Curtis, care se bucură de mare trecere la spectatori şi mai ales la spectatoare. Această popularitate are o explicaţie dincolo de meritele personale ale actorului. Anume, faptul că în filmele sale de pînă acum Tony Curtis a fost întotdeauna un erou fără teamă şi prihană. Fratele năpăstuit dar în cele din urmă răsplătit de soartă din* Vikingii ; *Antonius, sclavul poet care se alătură răscoalei lui Spartacus ; albul înlănţuit cot la cot cu un negru din* Lanţul... *De fiecare dată Tony Curtis ne-a apărut bun, blînd, cinstit, gata de sacrificiu şi pe deasupra frumuşel.*

De ce l-a apucat brusc setea de violenţă ? Şi ce violenţă ! Într-o oră şi jumătate cît durează filmul, el strangulează 14 persoane şi violează 57 de femei. Temîndu-se că participarea lui la filmul Asasinul din Boston *în acest rol de criminal-sadic nu va fi pe placul admiratorilor şi mai ales admiratoarelor sale, el a preîntîmpinat o eventuală ştirbire a popularităţii sale, explicînd :*

„Sînt convins că voi primi sute de scrisori pline de indignare şi reproş pentru că am acceptat asemenea rol, dar consider că un actor este obligat să părăsească din cînd în cînd tipul dulce ca mierea de Don Juan şi să încarneze personaje dure".

Dacă Asasinul din Boston *stîrneşte discuţii dezaprobatoare, un alt film hollywoodian,* Ziua cînd a sunat sfîrşitul bandei, *este în schimb urmărit cu mult interes de opinia publică. Şi* Ziua *se inspiră din fapte reale pe care autorii fac un act de curaj evocîndu-le. La bază stă de asemenea o crimă : în 1930, un ziarist american a fost asasinat de o bandă de gansteri din Chicago. Filmul dezvăluie anumite împrejurări şi consecinţe ale acestei crime.*

Ziarul Chicago Tribune, *în redacţia căruia a lucrat cîndva ziaristul asasinat şi care se teme, se vede, de descoperirea unor adevăruri incomode, l-a ameninţat pe producătorul filmului, Ray Huggins, că îl va acţiona în judecată dacă nu va renunţa la planul său. Dar ameninţarea n-a avut efect. Atît Huggins, cît şi regizorul M. Ricci, îşi văd liniştiţi de treabă, cu un curaj civic demn de toată stima.*

M. Donţova

La studioul „A. Dovjenko" din Kiev se turnează filmul Aşa e viaţa, *după romanul scriitorului ucrainean N. Ribak,* Greşeala lui Honoré de Balzac. *Rolurile principale — Balzac şi Evelina Hanska — sînt interpretate de Viktor Hohriakov şi Rufina Nifontova.*

MUZICA

Biografia pianului

Pianul este unul dintre instrumentele muzicale care au cunoscut cea mai spectaculoasă evoluţie.

Pornit de la o cutie îngustă de lemn lungă de un metru şi prevăzută cu o singură coardă, a ajuns azi la o formă atît de perfecţionată încît poate juca rolul de profesor. Dar înainte de a ne opri pe larg asupra acestei noi ipostaze a pianului, să facem o scurtă incursiune în trecut, să consemnăm etapele cele mai importante.

Începutul datează de acum 2 500 de ani şi se situează în Grecia antică. Celebrul matematician Pitagora, care a fost şi un apreciat teoretician în domeniul muzicii, a posedat un exemplar de **monocord**, ca cel descris mai sus. Sub forma aceasta instrumentul a dăinuit multă vreme, deşi e greu de crezut că la un nivel atît de rudimentar îi putea satisface pe iubitorii de muzică. Dar faptul e fapt : abia în secolul al doilea al erei noastre a fost îmbogăţit cu încă trei strune. Cum numele de **monocord** nu mai avea sens, i s-a spus **helikon.**

A mai fost nevoie de un mileniu pînă cînd strunele s-au întîlnit cu clapele. De ce a durat atît, e greu de explicat, mai ales că claviatura exista. Profesorul P. Zimin, specialist în istoria pianului, presupune că încă în secolul II înaintea erei noastre orgile erau înzestrate cu claviatură. **Clavicordul,** cum s-a numit hibridul, pentru a nu nedreptăţi pe nici unul din părinţi, a fost întîi portativ, ca ţambalul.

Pînă la invenţia pianului propriu-zis clavicordul a coexistat armonios cu **clavecinul,** căruia constructorii îi dădeau cele mai bizare forme.

În fine, în 1709 a apărut pianul. Părintele lui este meşterul italian Bartolomeo Cristofori. Sistemul ciocănelelor, inventat de el, a rămas în principiu neschimbat pînă azi. Două exemplare avînd venerabila vîrstă de 250 de ani, construite chiar de mîna meşterului italian, au ajuns pînă în zilele noastre, înconjurate cu respectul de care se bucură lăutele lui Amati sau Stradivarius.

Ce mai e de semnalat din această perioadă ? Că marele Bach a dat referinţe proaste pianului, decretîndu-l un instrument inutil. Nici Voltaire n-a fost mai binevoitor. „Oală burgheză !" — aşa l-a poreclit el, sarcastic.

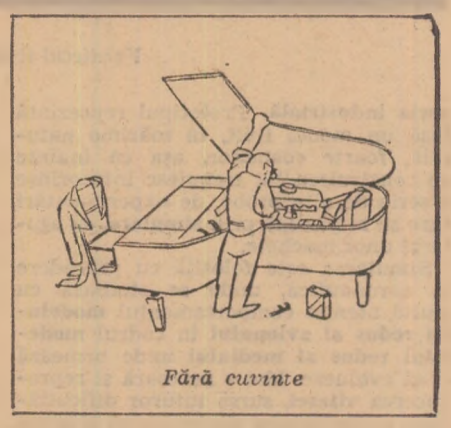

Fără cuvinte

Dar în ciuda prestigiului acestor doi mari inamici ai pianului, noul instrument s-a impus cu repeziciune. La sfîrşitul secolului în care luase naştere, pianul s-a instalat triumfător în gustul european, făcînd să se închidă aproape definitiv capacele clavicordului şi ale clavecinului.

Timp de 250 de ani forma clasică a pianului a satisfăcut pe deplin. Dar în zilele noastre au luat naştere proiecte care urmăresc să-i lărgească posibilităţile. Un astfel de proiect aparţine cunoscutei pianiste franceze Monique de la Bruchollerie, care preconizează o claviatură circulară, mult mai bogată în posibilităţi şi efecte sonore.

Tot o noutate a zilelor noastre este şi pianul-profesor, inventat de Pavel Lobanov, inginer şi profesor la Institutul de muzică Gnesinih din Moscova. Aci fiecărei clape îi corespunde un ochi magic racordat la un dispozitiv electronic-mecanic, în care este înscris un program pe bandă perforată ; un program analog sub formă de partitură muzicală stă la dispoziţia elevului. În timp ce el cîntă, dispozitivele de semnalizare îl informează de greşelile făcute şi îl corectează.

Pianul-profesor încununează o veche strădanie a inginerului moscovit. Predînd lecţii de muzică prin corespondenţă, Lobanov, ajutat de formaţia sa inginerească, a început să se ocupe şi de materialul didactic sonor : la început a înregistrat pe discuri fragmente muzicale însoţite de comentariile sale, pe urmă a uzat în acelaşi scop de benzile de magnetofon. O interesantă iniţiativă au fost înregistrările incomplete : o operă muzicală în execuţia unei orchestre din care lipsea un instrument ; acasă, elevul interpreta partea instrumentului respectiv. Din 1962, paralel cu activitatea didactică. Pavel Lobanov a început să lucreze la dispozitivul electronic-mecanic care a făcut posibilă apariţia pianului-profesor.

AERODINAMICĂ

Un nou procedeu experimental: simularea

Despre automobile şi avioane, devenite în zilele noastre atît de familiare nouă, s-ar părea că se ştie tot ce se poate şti. Dar realizarea unui nou tip de vehicul terestru sau aerian cere o cunoaştere în amănunt a calităţilor sale, deci verdictul experimentării e absolut necesar. Acesta este şi motivul pentru care **prototipul** precede întotdeauna

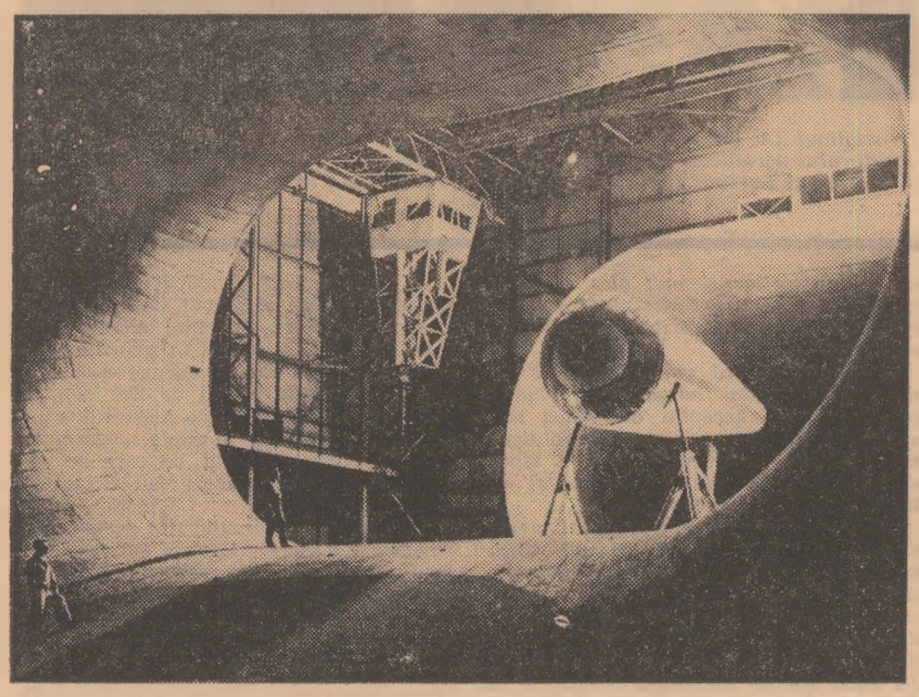

Verdictul îl dă tunelul aerodinamic

seria industrială. Prototipul reprezintă însă un model finit, în mărime naturală, foarte costisitor, aşa că înainte de construirea lui trebuiesc întreprinse o serie de alte probe, de experimentări care se realizează prin **simulare**, cu ajutorul unor machete.

Simularea este folosită cu precădere în aeronautică, unde se studiază cu multă atenţie comportamentul **modelului redus al avionului** în cadrul **modelului redus al mediului** unde urmează el să evolueze. Mai e necesară şi reproducerea **vitezei**, sursa tuturor dificultăţilor, a conflictelor dintre avion şi aerul în care înaintează, căci principalele probleme ce se ridică în faţa constructorilor de avioane sînt de natură **termică şi aerodinamică.**

Pentru a se reproduce viteza în **tunelul aerodinamic supersonic** nu se deplasează avionul, ci se precipită aerul în prealabil comprimat în direcţia machetei imobile. Pentru a simula însă condiţiile **zborului hipersonic**, deasupra lui Mach 5 (de cinci ori viteza sunetului) devin necesare unele ameliorări, căci în apropierea acestei cifre aerul atinge temperatura de lichefiere.

S-au încercat o serie de procedee: încălzirea aerului înainte de detentă prin mijlocirea unei rezistenţe electrice de grafit sau prin folosirea unui acumulator de căldură, înlocuirea aerului cu un gaz, de pildă heliul, a cărui temperatură de lichefiere să fie mult mai scăzută, sau utilizarea gazului de combustie proiectat cu mare viteză de un motor-rachetă. Prin preîncălzire s-a reuşit să se atingă viteza de Mach-10, iar în tunelurile cu heliu — Mach-20. În ultimul timp, specialiştii s-au gîndit să folosească şi plasma, căci temperaturile care sînt obţinute în interiorul ei pot fi considerabile. În tunelurile cu plasmă, imbatabile în ce priveşte realizarea de temperaturi înalte, viteza nu poate atinge cifre prea mari, aşa că ele urmează a fi întrebuinţate pentru reproducerea exactă a fluxului de căldură ce ia naştere în cursul unui zbor real.

Simularea întocmai a zborului ridică însă şi alte probleme, printre care şi imobilitatea machetei care constituie o abatere de la realitate. Acestei probleme i s-a găsit o soluţie interesantă: înlăturarea suportului material solid şi amplasarea modelului redus, realizat dintr-un material magnetic, pe salteaua imaterială a unui cîmp magnetic puternic. Stabilitatea machetei este dirijată prin detectarea cu procedee optice a celor mai mici mişcări: fascicule luminoase, orientate spre celule fotoelectrice, modifică cîmpul magnetic după km/h s-a recurs la tunurile cu gaze comprimate uşoare, cum sînt hidrogenul şi heliul. Puternic comprimat, jetul de heliu, pus în mişcare de o explozie, proiectează macheta în atmosfera imobilă întocmai cum se va întîmpla mai tîrziu cu prototipul în primele zboruri reale.

GEOLOGIE

Se naşte un nou ocean

Două împrejurări i-au făcut pe unii oameni de ştiinţă să afirme că asistăm la naşterea unui nou ocean: pe de o parte ipoteza, cu o circulaţie din ce în ce mai largă, că în geneza oceanelor un rol important l-au avut fisurarea şi distanţarea porţiunilor de uscat care altă dată formau un tot unitar, pe de altă parte — constatarea că acest proces poate fi urmărit în zilele noastre pe fisurile ce se întind de-a lungul unor masive muntoase submarine.

Un masiv de acest gen, continuare a lanţului ce străbate Oceanul Indian, a fost descoperit pe fundul Mării Roşii. În lungul munţilor submarini de aci, se întinde o fisură profundă care arată că se produce o ruptură în scoarţă. Fenomene observate la suprafaţă par să ateste, de asemenea, că Marea Roşie este un ocean în devenire, care îşi măreşte suprafaţa încet dar sigur. Distanţa dintre peninsula arabică şi Africa, de pildă, creşte cu aproximativ 2 cm pe an.

Viitorul eventual ocean, deocamdată Marea Roşie, se numără printre puţinele regiuni de pe glob în care lanţul muntos subacvatic e legat de continent, uşurînd observaţiile geologice. Venind dinspre Oceanul Indian şi ajungînd în golful Aden, lanţul se bifurcă: o ramificaţie se îndreaptă spre nord şi fisura ei se continuă cu valea fluviului Iordan; cealaltă ajunge în Somalia, fisura longitudinală formînd o vale largă în Africa răsăriteană. Acest ultim amănunt dă naştere unei noi presupuneri: într-un viitor îndepărtat (în geologie el echivalează cu milioane de ani) de-a lungul acestei crăpături va lua fiinţă o nouă mare.

În zonele de existenţă a fisurilor ar trebui, însă, să se degaje o cantitate sporită de căldură. Într-adevăr, măsurătorile au înregistrat pe alocuri un debit termal de cinci ori mai mare decît ar fi fost normal, ceea ce întăreşte presupunerea că pe fundul Mării Roşii au loc procese geologice ieşite din comun. Pentru studierea lor cercetătorii declanşează explozii submarine şi urmăresc viteza de propagare a sunetelor în rocă. Dacă, aşa cum se aşteaptă geologii (prelucrarea datelor nu s-a încheiat încă) viteza de propagare a sunetului va fi redusă, înseamnă că în roci a survenit un proces de topire, a cărui cauză trebuie căutată în surplusul de căldură existent în fisuri, în apropierea păturilor inferioare ale scoarţei terestre. În ceea ce priveşte efectul acestor fenomene, adică distanţarea celor două ţărmuri, el va fi constatat de acum înainte cu ajutorul aparatului numit mecometru, care funcţionează cu unde ultrascurte şi măsoară distanţele cu o precizie de 0,025 cm la o milă (1852 metri).

FIZICĂ

Cheia materiei

Fizica, biologia şi astronomia sînt socotite ştiinţele majore ale secolului nostru, căci ele descoperă forme noi de energie, caută să pătrundă secretele vieţii şi să lămurească originea Universului, furnizînd celorlalte discipline principiile pe care să-şi bazeze cercetările. Precizînd şi mai mult ierarhizarea, oamenii de ştiinţă situează pe primul loc fizica, cu ajutorul căreia speră să găsească cheia materiei.

De la Aristotel pînă prin 1930 fizica s-a mulţumit să exploreze atomul, respectiv nucleul considerat ca o unitate aparte şi electronii care gravitează în jurul lui. Graţie teoriei cuantice (care stabileşte că energia atomilor variază numai prin cantităţi precis definite) ca şi posibilităţii de a smulge uşor electronii de pe orbită, s-a aflat structura atomică a tuturor elementelor şi s-au explicat numeroase fenomene: electricitatea, lumina, focul, reacţiile chimice etc.

Dar la un moment dat, cînd s-au creat instalaţii destul de puternice (energia necesară pentru studierea unui obiect fiind invers proporţională cu dimensiunile lui) s-a constatat că nucleul nu e o bilă compactă, ci că se compune din două feluri de particule — protonii şi neutronii —, numiţi generic nucleoni şi ţinuţi laolaltă de o forţă necunoscută pe atunci, forţa nucleară. Aducînd cu sine transmutaţia unui element în altul, explicînd radioactivitatea şi originea energiei solare (prin transformarea hidrogenului în heliu cu emisiune de radiaţii), această descoperire a revoluţionat nu numai fizica, ci ştiinţa în general. Fizicienii credeau că ajunseseră la baza materiei şi că aflaseră din ce este constituit tot Cosmosul.

Pentru oamenii de ştiinţă însă „pofta vine descoperind", aşa că unii din ei s-au întrebat dacă nu cumva s-ar putea fărîmiţa şi nucleonii şi nu s-au lăsat pînă nu au obţinut construirea unor instalaţii cu o putere tot mai mare: diversele tipuri de acceleratoare de particule. Din 1952, de cînd a intrat în funcţiune primul sincrotron, s-au descoperit zeci de „cioburi" de materie, astfel încît după ultimul „recensămînt" efectuat de Zeldovici şi Zaharov, astăzi se cunosc 198 de particule, care de care mai bizare, botezate cu nume greceşti. Lucrurile s-au complicat deci considerabil faţă de vremea în care se credea că nucleul atomic ar fi cărămida standard a materiei. De urma acesteia tot nu s-a dat. Şi totuşi fizicienii sînt convinşi că o vor descoperi, drept care i-au găsit chiar un nume şi i-au schiţat portretul.

Contrar tuturor particulelor cunoscute a căror sarcină — pozitivă, negativă sau neutră — este un multiplu al sarcinii electronului, particula „x" posedă doar 1/3 sau 2/3 din sarcina electronului. Altă caracteristică, aproape de neînchipuit: masa particulei este de 10—20 de ori mai mare ca a protonului, dar... fiecare proton se compune din trei asemenea particule. De aceea un fizician cu înclinaţii poetice a botezat-o *quark*, după o formulă a scriitorului James Joyce: „Three quarks for Muster Mark" (aproximativ: „trei *quark* pentru dom'Mark", în care *quark* nu are sens nici în limba engleză). Cum se explică diferenţa dintre masa enormă a quarkului izolat şi cea a protonului, care, deşi este mai mic, conţine trei asemenea particule? Prin faptul că cea mai mare parte a masei celor trei quark este transformată în energia ce-i ţine strîns uniţi, în timp ce ei caută de fapt să se respingă. Această energie depăşeşte de 30 de ori pe cea creată în acceleratoarele existente.

Iată de ce se fac planuri pentru supragigantul de 1000 miliarde de electronvolţi (despre care am mai amintit în paginile revistei noastre). El va reuşi poate să oblige quarkul să iasă la iveală. Găsind şi studiind această particulă, oamenii îşi vor îndeplini vechiul lor vis şi vor intra în posesia cheii care le va deschide ultima poartă secretă a materiei.

ştiinţa

CRISTALOGRAFIE

Culturi de diamante pe Lună

Pietrele scumpe, creaţii aproape perfecte ale naturii înzestrate cu proprietăţi unice, s-au mutat, în parte cel puţin, din atelierele şi vitrinele bijutierilor în laboratoare şi fabrici. Diamantul taie mai bine ca un cuţit de oţel, rubinul emite razele laser etc. Cererea este deci tot mai mare şi, ca întotdeauna cînd se duce lipsa unui material, primul gînd a fost sintetizarea frumoaselor şi folositoarelor cristale. Primul succes s-a înregistrat cu diamantele, care s-au obţinut supunînd grafitul la presiuni şi temperaturi extrem de ridicate. Pietrele microscopice rezultate astfel şi-au găsit numeroase aplicaţii, dar nu au satisfăcut şi dorinţa de exemplare mari, care a persistat în sufletul multor cercetători.

Fiind cristale, diamantele ar putea fi „cultivate" prin introducerea unor „seminţe" într-un mediu corespunzător. Iată raţionamentul pe care şi l-au făcut savanţii. Ei intenţionează să ia un diamant şlefuit de aproximativ un carat şi să-l „stropească" cu vapori de carbon. Aşezîndu-se în straturi succesive şi după un model prestabilit, atomii de carbon trebuie să facă să crească cristalul pînă ajunge cît o alună, cît o nucă sau chiar cît o portocală. Principiul este corect, dar pentru aplicarea lui trebuie îndeplinite trei condiţii: a) să se pornească de la o reţea cristalină în care să nu existe nici un atom străin sau amplasat greşit; b) să se menţină această puritate în tot timpul pulverizării vaporilor de carbon (circa o oră), ceea ce necesită un vid aproape complet, căci altfel nu se pot evita „intruşii"; c) vaporii să conţină carbonul numai sub formă de atomi, pentru ca unul cîte unul aceştia să-şi ocupe locul potrivit în reţeaua diamantului. Sînt greu de respectat toate condiţiile, dar cea mai delicată e a doua, deoarece obţinerea unui vid aproape complet este practic imposibilă pe Pămînt, unde atomii de oxigen se strecoară peste tot. În caz de eşec, oamenii de ştiinţă întrevăd mutarea pe lună sau, operaţie mai uşor de realizat, instalarea laboratorului într-un satelit artificial, care să evolueze dincolo de atmosfera terestră.

tehnica

PEDAGOGIE

Şcolari la doi ani

Pentru primul an de şcoală, care începe întotdeauna cu deprinderea cititului, se considera că cea mai propice vîrstă ar fi vîrsta de 6—7 ani. A-l învăţa pe un copil mai mic să citească părea la fel de absurd ca şi pretenţia de a-l obişnui să facă singur baie la un an. În urmă cu cîţiva ani însă, a fost emisă o altă teză: cu cît un copil este mai mic, cu atît îi este mai uşor să înveţe cititul. Copiii sînt capabili să citească litere şi cuvinte de la vîrsta de un an, fraze de la doi ani şi cărţi întregi de la trei ani.

Cu prilejul dezbaterilor la UNESCO prilejuite de cea de a doua adunare a Organizaţiei mondiale pentru educaţia preşcolară, unii participanţi au subliniat avantajele unei şcolarizări timpurii. S-a arătat că receptivitatea unui copil sub 6 ani se îndreaptă în deosebi spre însuşirea limbilor străine. După o oră, petrecută zilnic în compania unui profesor, el este pe deplin capabil, după numai cinci luni, să comenteze în respectiva limbă o serie de întîmplări din viaţa cotidiană. Lucrul a fost verificat în şcolile bilingve dintr-o serie de ţări.

Necesitatea de a învăţa de la vîrste fragede nu reprezintă, însă, o revelaţie a epocii noastre, căci ea a fost descoperită cu milenii în urmă. Prin anul 1350 î.e.n. Tutankhamon cunoştea, la vîrsta de numai cinci ani, aproximativ 700 de hieroglife cu numeroase variante. Platon şi Descartes atrăgeau atenţia asupra remarcabilei receptivităţi a copiilor mici.

Care sînt, însă, metodele ce pot fi folosite pentru a-i învăţa să citească? Erudiţii antichităţii îi sfătuiau pe părinţi să coacă prăjiturile în formă de litere, pe care copiii trebuiau să le identifice înainte de a le mînca. Pedagogii zilelor noastre fac apel la soluţii dintre cele mai moderne, ca de pildă cea sintetică, analitică, mixtă sau globală, ultima folosind ecranul şi sonorul televizorului. Potrivit constatărilor specialiştilor, în mai toate cazurile au fost obţinute rezultate excelente, copiii învăţînd să citească cu uşurinţă. Căci primii patru-cinci ani ai vieţii, în care dezvoltarea creierului este extrem de susceptibilă la modificări, reprezintă perioada cea mai potrivită pentru dezvoltarea coeficientului de inteligenţă al copilului.

FIZIOLOGIE

Vedeţi viaţa în roz?

Oamenii şi animalele nu văd lumea la fel, deşi ochii lor sînt construiţi după acelaşi model. Astfel, cele mai multe specii de animale nu se bucură de vederea colorată. Dar nici pentru noi culorile nu au întotdeauna aceeaşi valoare.

Totul depinde în primul rînd de pigmentaţia irisului. Dacă aveţi ochii căprui, vedeţi culorile altfel decît cei cu ochii albaştri, căci abundenţa pigmentului muscular galben — comasat în jurul zonei centrale a retinei, adică a petei galbene — depinde direct de culoarea irisului.

Vîrsta are şi ea un cuvînt de spus. Pe măsură ce îmbătrînim, cristalinul se opune tot mai mult trecerii razelor violete şi albastre. Fenomenul îşi are originea încă în viaţa intrauterină şi constituie marele punct slab al acestui organ perfect care este ochiul: începînd din luna a şaptea, artera care hrăneşte cristalinul se astupă. Nemaifiind hrănit, el începe să îmbătrînească deîndată ce deschidem ochii în viaţă (fenomen căruia i se datorează şi presbiţia).

Ajungem acum la anomaliile propriu-zise ale vederii colorate. Există oameni care văd totul numai în alb, cenuşiu şi negru (aşa-numitele culori acromatice). **Acromatopsia**, cum se numeşte defectul, este rară şi în general asociată cu o scădere a acuităţii vizuale. **Discromatopsia** constă fie într-o dificultate în recunoaşterea culorilor, fie în lipsa de percepere a unora din ele. În primul caz se deosebesc cele trei culori de bază, dar numai dacă excitantul luminos e mai puternic decît în mod obişnuit. În al doilea caz intră **daltonismul** (termen aplicat de obicei greşit tuturor tulburărilor) cu variantele lui. Daltoniştii nu disting verdele de roşu. Pentru ei spectrul nu are decît două culori despărţite printr-o bandă lipsită de culoare. De la aceasta spre capătul roşu, spectrul le apare galben, iar spre capătul violet — albastru. Oamenii afectaţi de **protanopie** nu disting roşul, iar cei cu **denteranopie** — verdele. Extrem de rară este **tritanopia** sau lipsa sensibilităţii pentru albastru; contrar daltoniştilor, pentru tritanopi lumea este exclusiv roşie şi verde.

De la aceste anomalii, care se întîlnesc în proporţii relativ reduse, şi pînă la perceperea fină a tuturor nuanţelor există însă atîtea grade, încît specialiştii afirmă astăzi că vederea ireproşabil colorată este un lux chiar printre oameni.

Dintre mamifere, numai veverita şi maimuţa disting aproape tot atît de bine ca noi o mare parte din benzile spectrului. Calul şi cîinele au o viziune de-a dreptul rudimentară, iar taurul — în ciuda amatorilor de corrida — nu distinge roşul! Vederea peştilor pare să se asemene foarte mult cu a noastră. Unele insecte, reptilele şi păsările, cu excepţia celor de noapte, văd colorat, dar altfel decît noi. Astfel, albina este oarbă la roşu, în schimb percepe ultravioletul.

Pentru a ajunge la aceste concluzii, a fost desigur nevoie să se pună la punct metode de studiu ingenioase, căci simpla observaţie nu dezvăluie cum văd animalele lumea. „Asortarea" culorii cameleonului la mediu, de pildă, nu dovedeşte că el distinge culorile. Cercetările folosesc trei metode: a) înregistrează fenomenele nervoase prin care animalele răspund la excitaţii luminoase de diverse culori; b) aşează animalul în centrul unui tambur rotativ cu benzi verticale colorate, pe care animalul le urmăreşte, dacă le distinge, cam ca spectatorii de la un meci de tenis, care întorc capul cînd la stînga, cînd la dreapta. Astfel, dacă animalul reacţionează puternic la alternanţa bandă gri — bandă verde, înseamnă că face deosebirea între cele două culori; c) condiţionarea, aplicată mai cu seamă la albine, care au fost învăţate să-şi caute hrana pe o suprafaţă împărţită în pătrate avînd diverse nuanţe de cenuşiu, printre care se afla şi un pătrat de o altă culoare.

Pasionantul studiu al vederii colorate constituie de fapt un capitol al vederii în general. El demonstrează încă o dată că fiinţele mai evoluate biologic, care văd prin organe ce provin din sistemul nervos şi sînt o prelungire a creierului, au o viziune mai complexă a lumii.

Înregistrate de Observatorul astrofizic din Abastumani, imaginile buclucaşei planete Icar sînt studiate în laborator

ÎNTRE STAFII

— Of, tinerele astea, cu toaletele lor!

MUZEOGRAFIE

Plumbul denunţă falsurile

Datarea obiectelor de artă nu se mai face exclusiv pe baza cunoştinţelor de istorie, ci şi cu ajutorul fizicii şi chimiei, care furnizează date mult mai obiective. Ultimele şi cele mai apreciate metode constă în determinarea radioactivităţii obiectelor respective. Fiecare procedeu este limitat pe de-o parte de intervalul de timp pentru care dă rezultate destul de sigure şi pe de alta de genul de obiecte la care se poate aplica. În secretele picturii în ulei, de pildă, nu reuşeşte încă să pătrundă nici una din aceste metode. Abia recent s-a constatat că radioactivitatea plumbului conţinut în pigmenţii albi din vopsea îi dezvăluie vechimea.

Elementele radioactive naturale se împart în cîteva familii, după radiaţiile pe care le emit. Radiul trăieşte foarte mult, înjumătăţindu-se abia în 1620 ani. În tot acest timp dă naştere la o serie de elemente puternic radioactive, pînă cînd apare plumbul 210, un descendent destul de stabil, care, în cei 22 de ani de viaţă, produce bismutul 210, poloniul 210 şi, în fine, plumbul 206, metalul comun, fără nici o veleitate de schimbare.

Corpurile naturale conţin aceste elemente în anumite proporţii, determinate de durata lor de viaţă. Echilibrul rezultat se menţine prin apariţia şi dispariţia concomitentă a aceluiaşi număr de atomi din fiecare element. Astfel raportul dintre radiu şi plumb 210, ca şi cel dintre acesta din urmă şi poloniul 210 este fix. Echilibrul se rupe însă le prepararea vopselei cu plumb, cînd se modifică cantităţile diverselor elemente. Noile condiţii nu stăvilesc descompunerea radioactivă, care continuă, căutînd chiar să restabilească starea de echilibru şi reuşind mai curînd sau mai tîrziu. Rezultă deci că, măsurînd raportul dintre cantitatea de radiu şi cea de plumb 210, se poate afla cînd a fost fabricat pigmentul respectiv.

Necunoscîndu-se modul în care s-a separat iniţial radiul de plumb, nu se poate indica vîrsta tabloului, ci doar dacă este recent sau nu. E suficient pentru a descoperi falsurile.

CALEIDOSCOP

Calciul pledează pentru fete

Cîndva se obişnuia să se atribuie elementelor chimice simboluri folosite în astronomie pentru desemnarea planetelor. Fierul, de exemplu, avea un simbol identic cu cel al belicosului Marte, Venus îl primise pe cel al cuprului etc. În urma unor recente cercetări biologice s-ar părea, însă, că lui Venus, întruchiparea feminităţii, i s-ar potrivi mai curînd calciul sau magneziul, după cum pentru Marte ar trebui să se adopte simbolul potasiului.

Cercetările se referă la influenţa acestor elemente chimice asupra sexului urmaşilor. S-a observat, astfel, că excesul de potasiu din alimentaţia mamei face ca printre descendenţi să predomine cei de sex masculin, pe cîtă vreme un regim bogat în calciu şi magneziu pledează în favoarea sexului feminin.

Deocamdată experienţele au fost făcute pe animale, dar observaţiile urmează să se extindă şi asupra oamenilor.

Invazie de hidrogen

În galaxia noastră a fost semnalată o puternică invazie de nori de hidrogen. Pînă în momentul de faţă au fost descoperiţi peste 30 de nori de acest gen, care circulau cu viteze foarte mari (pînă la 200 de kilometri pe secundă). Oamenii de ştiinţă n-au reuşit să determine provenienţa maselor de hidrogen, au înregistrat, însă, undele de şoc produse de deplasarea lor. Ele generează temperaturi de 2,7 milioane de grade Fahrenheit şi fenomene luminoase care vor persista mii de ani, pînă cînd masele incandescente îşi vor reduce viteza şi temperatura.

Poșta medicului

TURDESCU I. — Arad : S-ar putea ca suprimînd cauza să înlăturați și efectul secundar. Oricum, trebuie să faceți un tratament urologic. În plus o cură de Folcisteină conform indicațiilor din prospectul ce însoțește preparatul.

Z.W.L. — Timișoara : Împotriva **insuficienței circulatorii :** vitamina PP 3/zi (la mijlocul meselor) 15 zile pe lună, apoi Ascorutin 3/zi (15 zile). În plus dușuri reci și calde alternativ, băi carbogazoase, gimnastică și sport ; local : Sintofolin 2 fiole, vit. A 1 fiolă, vit. F 2 capsule, lanolină, vaselină aa 10 g. D.S. ext. : de uns de două ori pe zi.

TOMA MARIA — Cisnădie : Este vorba de o **roșeață constituțională**, în care crema pe care ați utilizat-o și alte preparate pentru albirea tenului sînt ineficace. Rămîne de încercat pudra.

CONSTANȚA D. — Tecuci : La mijloc este o **anemie feriprivă** în care orice preparat de fier va fi eficace : Tonofer 6 drajeuri/zi — cîte două după mesele principale 20 zile lunar, sau Ferrum, fiole în doza stabilită de medic (intramuscular sau intravenos). În plus vitamina C 200 3/zi și vit. B_{12} 50 gama 1 fiolă la 2 zile (10 fiole lunar) ca anabolizant.

CE.-CO. — Craiova : Și totuși, vîrsta își spune cuvîntul ! Cifra colesterolului ne dă informații foarte relative asupra procesului intim al aterosclerozei și mulți medici nici nu mai pun bază pe ea. Vă recomandăm Asclerol 6 drajeuri/zi timp de o lună, după care reduceți doza la jumătate și Iozinol 1 fiolă/zi (10 zile lunar) după o prealabilă testare a toleranței la iod.

O. DENIS — Gura Humorului : 1) Vă mulțumim pentru rețetă și iată mai jos o și oferim unui cititor care o solicită. Am încercat s-o completăm. Citiți deci răspunsul dat sub IONIȚĂ — Brăila. 2) Mierea de albine este și ea un „dulce", dar în doze mici (2—3 lingurițe pe zi) o puteți consuma. 3) Untul, smîntîna și laptele gras sînt — evident — grăsimi animale și ca atare intră în categoria celor prohibite parțial.

IONIȚĂ — Brăila : Proprietățile curative ale cepii, după dr. V. Cutevici, candidat în științe medicale, se manifestă în ateroscleroza cerebrală, bolile inflamatorii sau purulente (ginecopatii, pneumopatii etc.), astenie etc. Cura : 5 zile se va mînca (singură sau asociată cu alte alimente, brînză, roșii etc.) cîte o ceapă crudă de 30 g (10 g la fiecare masă) ; în următoarele 5 zile : de 3 ori pe zi cîte 15 g ; în următoarele 10 zile : de 2 ori pe zi cîte 30 g și în ultimele 10 zile de 3 ori pe zi cîte 30 g. După o lună de tratament, ceapa va fi folosită fiartă sau perpelită în mîncăruri, cît de mult posibil și cît suportă organismul. În plus se va utiliza, timp de două luni, ceapă sub formă de macerație : 100 g ceapă la 500 g alcool 75° (se lasă la macerat 30 de zile). Se vor lua de 3 ori pe zi cîte 15 picături în ceai. Tratamentul se repetă de două ori în cursul unui an.

CRĂCIUNESCU ELENA — București : 1) Stimularea memoriei cu ajutorul preparatelor chimice menite să intervină în metabolismul acidului ribonucleic (ARN) se află încă „în fașă". De la lucrările savantului suedez Holger Hyden, care a arătat rolul ARN în procesul memorizării, numeroase lucrări științifice au mers pe această cale. Recent prof. Ewen Cameron (S.U.A.) a preparat un medicament denumit CYLERT cu proprietatea de a interveni în sinteza ARN. Preparatul a fost folosit pe 24 bolnavi cu rezultate promițătoare. Experiențele continuă... 2) E greu să vă dăm o indicație fără un examen al secreției uretrale cu antibiogramă. 3) De data asta un răspuns precis : **hemoroizii** nu sînt ereditari !

D.D.D. — Brașov : Natura grijulie ne-a prevăzut în multe cazuri cu organe duble ca să putem face treabă și cu unul din ele, la nevoie. Este și cazul dv.

(Continuare în pag. 11-a)

— Toți sînt pentru mine ?

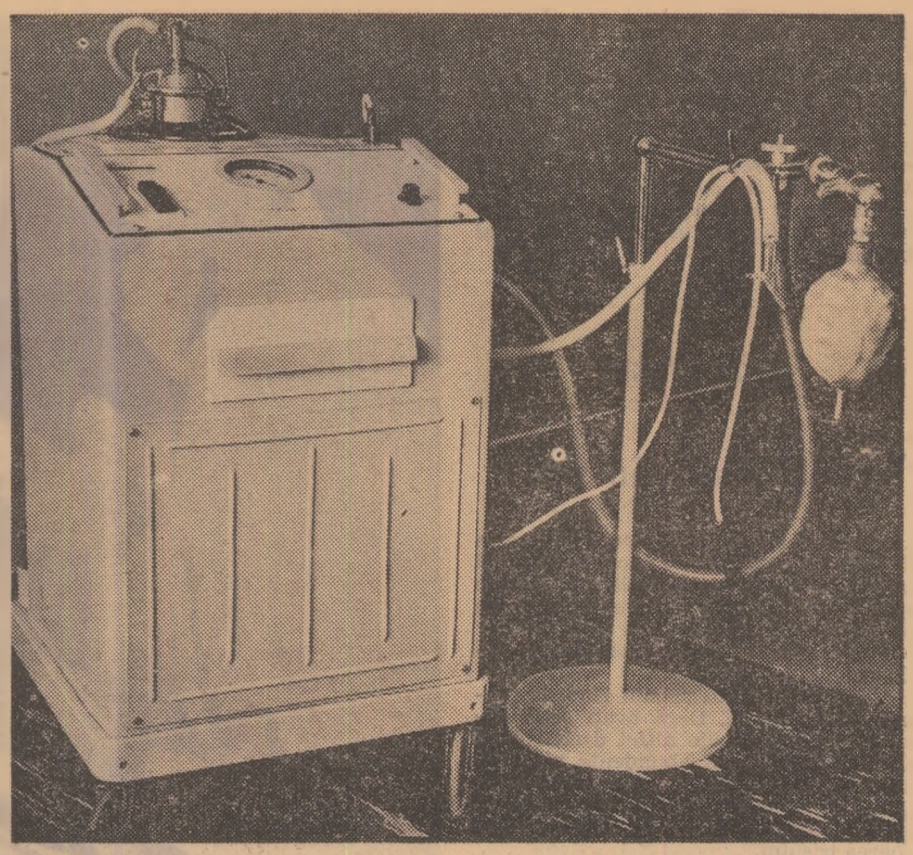

„Icar-2" e un aparat de... tuse artificială. A fost construit la Moscova și e folosit în tratamentul postoperator

LEXICON MEDICAL

Lumbago, sciatică, lombosciatică

Acești trei termeni, curent întîlniți în practica medicală, au devenit familiari chiar și profanilor. Unii au început să-i confunde și poate că nu greșesc. Pentru că de cele mai multe ori criza de *lumbago* nu este decît începutul, „semnalul de alarmă" al *lombosciaticei*, care se va încheia cu o lungă și chinuitoare suferință a *nervului sciatic*.

Simptomul comun și dominant al tuturor acestor manifestări patologice rămîne *durerea*. Aceasta apare de obicei brusc, în urma unui efort fizic deosebit, ca de pildă mișcarea de aplecare pentru a ridica o greutate. În aceeași clipă bolnavul încearcă o durere violentă în regiunea șalelor, care îl imobilizează. Nu rareori, el rămîne îndoit din mijloc fără să se mai poată îndrepta, căci orice nouă mișcare i-ar provoca dureri insuportabile. Totodată se produce și contractura mușchilor paravertebrali, care formează ca două coarde de o parte și de alta a șirei spinării, în regiunea lombară.

După această criză dureroasă acută, care poate să țină mai multe zile, se instalează un lumbago cronic de lungă durată. Durerea devine acum suportabilă, ceva mai intensă în zona inferioară a șalelor, de unde iradiază spre osul sacru, fese sau fața posterioară a coapselor. Ea se calmează numai prin repaus la orizontală.

Neglijată, durerea se întinde de-a lungul feței posteroexterne a membrului inferior, pe traiectul nervului sciatic, pînă în vîrful degetelor. Statul prelungit în picioare, la fel ca și repausul excesiv accentuează durerile. Tusea sau strănutul provoacă și ele dureri vii, datorită creșterii tensiunii în lichidul cefalorahidian, avînd ca urmare apăsarea rădăcinilor nervoase.

Cea mai frecventă cauză a sindromului lombosciatic constă într-o leziune structurală a discurilor fibrocartilaginoase dispuse între corpurile vertebrale lombare 4 și 5 sau între vertebra 5-a lombară și osul sacru. Ele sînt constituite dintr-o porțiune periferică — inelul fibros — și una centrală — nucleul pulpos. În urma unui proces de degenerescență, se produce „hernia de disc", adică ieșirea nucleului pulpos în afară prin inelul fibros rupt, ceea ce dă loc la o suprapresiune asupra nervilor senzitivi, de unde și senzația de durere atroce.

Alte cauze sînt : inflamațiile rădăcinilor nervoase (radiculite), leziunile vertebrale (spondilite și spondiloze, morbul lui Pott), leziunile măduvei spinării și meningelor etc.

Printre factorii locali și generali ce favorizează îmbolnăvirea discurilor intervertebrale vom aminti vîrsta înaintată (care se însoțește și de un proces de îmbătrînire și uzură a discului intervertebral) și tulburările endocrine ce însoțesc menopauza, grăbind apariția fenomenelor degenerative. Unele anomalii congenitale și devieri ale coloanei vertebrale ca și afecțiuni în micul bazin, cum sînt adenoamele de prostată, se numără de asemenea printre factorii favorizanți.

Tratamentul actual tinde nu numai spre suprimarea durerilor, ci și spre prevenirea unor posibile recidive. Astfel medicamentelor antinevralgice și antiinflamatoare de odinioară (salicilat de sodiu, aspirină, piramidon, antipirină) li s-au adăugat de-a lungul anilor substanțe noi și eficace, ca fenilbutazona, indometacina, corticoizii.

În cazul durerilor violente, infiltrațiile paravertrebale cu novocaină sau xilină în sol. 05—1 la sută și în cantitate de 20—40 ml dau, pe lîngă efectul anestezic local, decontractarea mușchilor lombari. La acestea se adaugă și un număr mare de relaxante musculare ca : Paraflex, Oferol, Predniflex, Trecid. Vom aminti și de clasicele ajutătoare vitamine și antalgice : vitaminele B_1, B_6, B_{12}, Algocalmin etc. Metodele fizioterapice împotriva durerilor constă în aplicații de căldură locală (pernă electrică, împachetări cu parafină), curenți de frecvență joasă, mijlocie (curenți diadinamici) sau înaltă (diatermie, unde scurte, microunde), curenți galvanici (galvanoionoterpaie cu salicilat de sodiu, iodură de potasiu etc.). ultrasunetele, fototerapia (lampa Solux, ultraviolete), cîmpuri electromagnetice (magnetodiaflux), radioterapie antiinflamatoare.

În fine, curele balneare (la Sovata, Ocna Sibiului, Amara, Govora, Herculane) și tratamentul ortopedic (lombostat, mulaje gipsate, tracțiuni vertebrale) completează bogatul arsenal de mijloace tămăduitoare ale acestei boli.

Medicus

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Ereditatea în diabet

Caracterul familial al diabetului a fost observat de multă vreme. S-a constatat că, în cazurile în care diabetul se manifestă la membrii mai multor generații succesive, el apare din ce în ce mai devreme. Astfel boala se instalează mai precoce la părinți decît la bunici și mai precoce la copii decît la părinți. De pildă, nepotul poate fi primul care să prezinte un diabet, la vîrsta de 10—15 ani, înaintea tatălui care va prezenta primele semne la 45 de ani și a bunicului care le va avea la 70 de ani. Este ceea ce astăzi se descrie sub numele de fenomen de anticipație.

Studiile din ultimii ani au demonstrat natura genetică a diabetului, care poate fi prezentă în afara oricărei manifestări clinice a bolii. Se pare că „toleranța la glucoza" este mai mică în familiile diabetice decît în cele normale.

Caracterele eredității diabetului au fost și sînt încă mult discutate. Există cazuri cînd boala poate sări mai multe generații sau apărea cu totul inopinat la copiii unor oameni care nu prezentau acest „stigmat". Specialiștii sînt însă de părere că în producerea diabetului, în afara factorului ereditar (necesar dar nu suficient), mai intervin o serie de factori declanșatori de diferite naturi, ca de exemplu infecțiile sau o serie de „agresiuni" fizice și psihice. De asemenea factorii interni, în primul rînd cel endocrin, joacă un rol evident în apariția diabetului. Alimentația, caracterul nutrițional familial contribuie de asemenea la îmbolnăvire.

Dată fiind creșterea frecvenței bolii, mai ales în ultimii ani, se impune ca, în familiile unde există diabet, membrii lor să-și facă periodic un examen al glicemiei și eventual glicozuriei (zahăr în sînge și urină). Există forme de prediabet sau diabet latent, fără manifestări clinice, care pot fi decelate prin examene de laborator. Aceste forme „tăcute" sînt o consecință directă a naturii ereditare a diabetului.

Dr. Z. A. Barski

esculap

ACTUALITATEA MEDICALĂ

Știați că...

...viața oamenilor ar putea fi prelungită în medie cu 20 de ani, dacă temperatura corpului ar putea fi scăzută de la 37° la 35° ? Pe baza unor cercetări experimentale pe animale cu sînge rece (la care s-a constatat că trăiesc de două ori mai mult dacă temperatura corpului scade cu 8° C), biologii au ajuns la concluzia că la ființele umane reducerea temperaturii cu un singur grad ar permite prelungirea vieții cu 20 de ani.

...la Institutul de biofizică al Academiei de Științe a U.R.S.S. a fost pus la punct un „radar" care folosește proprietatea specifică a fiecărui țesut de a difuza ultrasunete ? Caracterul undelor captate de aparatul înregistrator permite să se înregistreze orice anomalii ale organismului. Datorită acestui aparat au fost descoperite în țesuturi musculare, osoase și adipoase fragmente de lemn, sticlă etc.

...specialiștii sovietici au realizat un dispozitiv pentru descompunerea bacteriilor producătoare de boli ? În felul acesta se vor putea izola din bacili toxinele care se folosesc la prepararea vaccinurilor. În cursul experiențelor efectuate la Institutul de vaccinuri și seruri din Moscova au fost dezagregați microbii de tuse convulsivă, difterie, tuberculoză și alte boli, prin trecerea printr-un canal special, unde presiunea este de 1200-1500 de ori mai mare decît în mod normal.

...durerile unui mare număr de bolnavi de cancer au putut fi simțitor atenuate prin administrarea unei combinații de fenol și glicerină, injectată în țesuturile nervoase ? Noul preparat, care pare a fi cel mai bun sedativ cunoscut pînă în prezent, a fost descoperit în cadrul cercetărilor de substanțe analgetice care să nu aibă efecte secundare și să poată fi folosite timp îndelungat fără a-și pierde eficacitatea și fără să producă obișnuință.

NOUA GUINEE

Legendă papuașă

Nava oceanografică sovietică **Viteaz** se apropie de țărmul nord-estic al Noii Guinee; în fața noastră se întinde fîșia de litoral cunoscută sub numele de **Coasta lui Mikluho Maklai.** Cu o sută de ani în urmă, într-o dimineață la fel de frumoasă ca cea de acum, rusul Mikluho Maklai a debarcat pe această coastă, de pe corveta **Viteaz,** ca să trăiască și să lucreze în mijlocul papuașilor. Exploratorul a rămas patru ani în Noua Guinee, desfășurînd o intensă activitate în sînul unei populații aflate pe treapta cea mai de jos a dezvoltării.

Ieșim cu toții pe punte. Oglinda oceanului nu face nici o cută. În jurul nostru sumedenie de pești zburători execută numere de înaltă acrobație. După ce trecem printre niște recife de corali și ocolim golful Alexei, aruncăm ancora în rada portului Madang.

Aproape imediat, o vedetă de un alb imaculat, pe bordajul căreia scrie, cu litere mari roșii, **Water Police**, părăsește micul debarcader construit din trunchiuri de brad curățate de coajă. Doi funcționari australieni urcă la bordul navei noastre, căci regiunea estică a Noii Guinee se află sub tutelă australiană. Formalitățile odată îndeplinite, pornim să vizităm orașul.

Insula, nespus de frumoasă, ne farmecă din prima clipă. Natura a fost extrem de generoasă cu acest ținut, dăruindu-i parcă tot verdele și tot azurul de care dispune. Avem impresia că în nici o țară din lume nu există un cer atît de pur sau o mare atît de albastră, și că nicăieri nu sînt palmieri cu trunchiuri drepte ca niște făclii și cu panașe de frunze atît de verzi.

Pe scurt, culori tari ca pe pînzele lui Gauguin. În mijlocul acestei luxuriante vegetații tropicale, s-a aciuit un orășel pitoresc. Papuași în șorturi, așezați la umbra palmierilor, schimbă rareori cîte o vorbă între ei sau aruncă din cînd în cînd o privire meditativă asupra trecătorilor puțini la număr. Sîntem pe altă planetă, de parcă viața trepidantă a secolului nostru ar fi rămas undeva departe de această lume a reveriei...

Dar un spectacol neașteptat ne schimbă întrucîtva părerea: pe un teren străjuit de copaci înalți, papuașii joacă fotbal. Jucătorii aleargă desculți, năpustindu-se asupra balonului cum le vine mai la îndemînă, fără să țină seamă de nici o regulă. Numărul jucătorilor nu e fix și fiecare echipă aduce cîți vrea. Iată, de exemplu, un tînăr care se apropie de teren, privește puțin în jur, după care se aruncă cu un strigăt puternic în învălmășeală.

Fotbaliștii se lovesc zdravăn cu picioarele, dar nimeni nu este eliminat de pe teren, nimeni nu dă nici cel mai mic semn de nemulțumire. Dacă unul dintre ei are norocul să intre în posesia balonului o mulțime de jucători se lansează cît ai clipi pe urmele lui.

Cînd încăierarea se încinge prea tare, arbitrul, în cămașă albă, fluieră; nimeni nu-i acordă însă atenție și jocul continuă să se desfășoare în același ritm infernal...

La Madang există un monument al cercetașilor din Pacific. O rachetă de marmură albă se avîntă spre tării. Pe piedestal, o placă: **În memoria celor 32 de cercetași europeni și a insularilor căzuți aici în lupta contra agresorilor japonezi...**

De lîngă monument pornește o alee străjuită, în dreapta, de căsuțe instalate pe piloni. Geamuri mari și acoperișuri de diverse culori. Alături, garaje și cisterne enorme cu apă potabilă, căci în insulă apa e o problemă.

În centrul orășelului se înalță o biserică. Două papuașe se roagă în genunchi. E Paștele și puținele magazine europene din Madang sînt închise. În schimb, sînt deschise sumedenie de prăvălioare. Proprietarii, în majoritate filipinezi si chinezi, vînd deopotrivă produse alimentare și articole de manufactură. Dar dughenele sînt aproape goale. Puținii cumpărători se interesează doar de alimente. Un strat gros de praf acoperă celelalte mărfuri. După cum se vede, afacerile nu merg chiar strălucit.

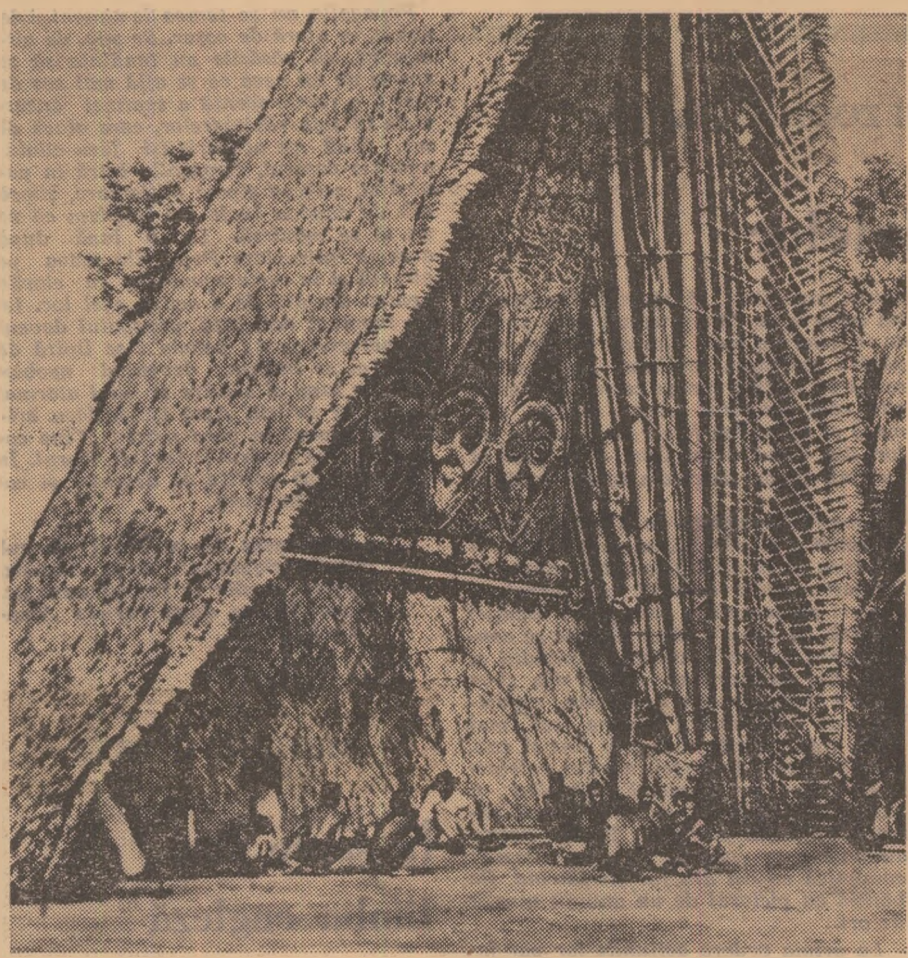

Lăcaș religios din Noua Guinee; peste rogojina care îmbracă coliba se așează o bîrnă cu chipurile strămoșilor sculptate în lemn și pictate

Într-o prăvălie ni se oferă o broșă de aur în formă de pușcă.

— Este copia exactă a armei cu care a fost asasinat președintele Kennedy, ne lămurește negustorul.

Facem o vizită și în piață. Papuașii preferă să-și etaleze mărfurile direct pe pămînt. Faimoasele măști din Noua Guinee, foarte căutate în Europa, au forme bizare și sînt garnisite cu tot soiul de ornamente. Există, de asemenea, și figurine de lemn reprezentînd zeități și crocodili.

Comerțul cu fructe tropicale nu este prea animat. Banane, nuci de cocos și alte fructe complet necunoscute în Europa, se vînd la prețuri derizorii, aproape pe nimic. Mulți vizitatori, dar puțini cumpărători. Fetele, cochete, poartă rochii viu colorate, iar băieții — cămăși albe. În această piață săptămînală, se fac schimburi de noutăți, se leagă cunoștințe. E un fel de club al tinereții.

Aici, în piață, învățăm să-i deosebim pe papuași de celelalte triburi. De statură mijlocie, papuașii sînt tatuați pe obraz și în jurul ochilor, de obicei cu albastru. Unii dintre ei au tatuată toată fața. Există, însă, și papuași înalți, svelți, cu trăsături delicate: sînt de la munte. În comparație cu locuitorii de pe litoral, foarte sociabili, muntenii sînt taciturni și aspri.

Poverile sînt purtate, în genere, de femei, în timp ce bărbații merg, plini de importanță, alături de ele. În afară de un sac în spinare, femeile mai duc un copil sau doi în brațe.

Papuașii sînt o populație pașnică și harnică. Ei muncesc pe plantații de cacao, cafea, ceai, extrag aur, argint și platină din minele de la Wau și Bulolo, lucrează în diverse întreprinderi.

Într-o zi, la bordul vasului ne face o vizită cunoscutul geolog și seismolog australian Peter Mann. În căutare de aur și petrol, el a străbătut insula în lung și în lat. În regiunile greu accesibile din centrul Noii Guinee — ne informează el — populațiile papuașe trăiesc încă în era neolitică. Triburile sînt foarte izolate unele de altele și nu au o limbă comună. De fapt, aproape fiecare grupare etnică vorbește limba sau dialectul ei propriu. O legendă explică în felul următor această babilonie lingvistică. În timpuri imemoriale, trăiau în insulă doi tineri îndrăgostiți. Dar părinții lor se opuneau căsătoriei. Atunci băiatul și fata se hotărîră să fugă. Dispariția lor fu însă repede observată. Un grup de războinici porni numaidecît pe urmele fugarilor, care se cățărară într-un copac. Arborele, care voia să-i ajute pe îndrăgostiți, începu să crească văzînd cu ochii. Războinicii începură să taie arborele cu lovituri de secure și în cele din urmă îl doborîră. Dar în cădere copacul făcu un zgomot atît de asurzitor, încît oamenii își pierdură memoria. Ei uitară cuvintele și semnificația lor. Întorși acasă, nu mai putură să comunice între ei: vorbeau limbi diferite.

Legenda e legendă, să vedem însă care-i realitatea... În Noua Guinee există aproximativ 1.500.000 de papuași împărțiți în cîteva sute de triburi, din care majoritatea vorbesc limbi papua, iar restul limbi melaneziene. E adevărat că în ultima vreme, unele dialecte au fuzionat. Pe baza limbilor **motu** și **dobu,** bunăoară, a fost creată o limbă comună vorbită într-o regiune din zona australiană a Noii Guinee. Și în alte ținuturi există tendințe similare. Dar nu e de fel ușor să grupezi după aceiași limbă triburi răspîndite în junglă, mai ales că există grupuri etnice formate doar din cîteva zeci de persoane, care au totuși o limbă proprie, complet diferită de celelalte...

Vladimir Orlov

DANEMARCA

Cu Micul Belt la Holstebro

De fiecare dată cînd am poposit la Copenhaga, mi s-a atras atenția că nu-mi voi putea forma o imagine completă despre Danemarca vizitîndu-i numai capitala, că dacă vreau s-o cunosc bine trebuie să mă deplasez și în provincie. Urmînd aceste sfaturi mă urc într-un compartiment al expresului Micul Belt, **alcătuit din numai trei vagoane, și pornesc spre vest, în provincie.**

Oricine privește harta constată lesne că Danemarca este o țară mică. Distanța dintre coasta estică și cea vestică nu este mai mare decît cea dintre Moscova și Leningrad. Unii geografi o socotesc arhipelag, ignorînd cu desăvîrșire istmul lung de 70 km care leagă peninsula Iutlanda de continentul european. La drept vorbind, însă, ce înseamnă 70 km în comparație cu cei 7 400 km, cît măsoară totalul țărmurilor și ce contează o singură peninsulă față de cele 500 de insule cît are Danemarca?

Arhipelag sau nu, cert e că drumeții trebuie să circule din cînd în cînd cu ferryboatul, care, deși modern și rapid, e totuși mai lent decît trenul. De aceea ajung la Holstebro, ținta călătoriei mele, abia seara, după o zi întreagă de drum. Fagii aruncă umbre lungi și piezișe. Iepuri și fazani spilcuiți se mistuie cît ai clipi în desiș; zgomotul trenului îi alungă de pe marginea drumului. De altminteri, pe aici nu sînt cine știe ce păduri, căci ne aflăm în Iutlanda, o regiune agricolă.

...Cornim pe artera principală a orașului. Seara, străzile sînt aproape pustii. Nici restaurantele nu se pot lăuda cu prea multă clientelă. Numai în preajma unei clădiri impunătoare se observă oarecare animație. Înăuntru are loc o festivitate tradițională: balul văduvelor. **Bineînțeles, la bal nu participă nici o văduvă. Orchestra cîntă fără întrerupere. Potrivit unui obicei străvechi, fetele invită la dans pe băieți și apoi îi conduc la locul lor. Cavalerii se comportă ireproșabil și cred că nu numai pentru a respecta obiceiurile...**

Dimineața orașul este foarte animat. Pe străzi circulă autocamioane de mare tonaj. Multe localități daneze caută să rămînă în afara autostrăzilor. La Holstebro s-a întîmplat însă invers: șoseaua trece prin oraș, chiar dacă aduce cu sine zgomot și gaze de eșapament. În această privință a învins dorința autorităților de a sprijini cu orice preț interesele oamenilor de afaceri din localitate, care mizează mult pe turism și pe sporirea traficului de mașini.

Centru industrial al Iutlandei, provincie cu caracter agrar, Holstebro are unul dintre cele mai mari combinate de carne din Europa, o fabrică de țigări, o oțelărie și 20 000 de locuitori.

Datorită importanței pe care o are în această regiune, orașul se bucură de atenția autorităților centrale. În ultimul timp s-a amenajat aici un muzeu de arte plastice, cu o interesantă colecție de tablouri, s-a construit clădirea în care dansau în seara sosirii mele „văduvele" vesele, s-au acordat credite pentru deschiderea cîtorva întreprinderi noi etc. Pe scurt, Holstebro se numără printre orașele daneze în curs de dezvoltare...

G. Deinicenko

PUTEREA OBIȘNUINȚEI

Comandantul face baie

globul

Submarinul pitic „Maliutka", prezentat la expoziția de creație tehnică a studenților deschisă la Moscova

DIN AMINTIRILE UNUI ZOOLOG FILOZOF

Conversația animalelor

În regnul animal, aparatul de emisie și recepție a semnalelor ce indică anumite stări de spirit e foarte vechi, mult mai vechi decît specia umană. E indiscutabil că, la om, el degenerează pe măsura perfecționării limbajului nostru. Omul n-are nevoie să-și exprime stările afective prin gesturi, căci poate să și le tălmăcească prin grai, pe cîtă vreme cîinii sau ciorile sînt obligate „să citească" în ochii semenilor lor pentru a ști cum trebuie să se comporte în momentul următor. De aceea, la animalele superioare aparatul de transmitere și recepționare a diferitelor semnale este mult mai dezvoltat decît la om.

Mimica omenească are și ea sumedenie de nuanțe. Dar pînă și indivizii cei mai expresivi nu sînt în stare să comunice celor din jur, numai cu ajutorul mimicii, dacă au de gînd, de exemplu, să meargă pe jos sau să zboare, dacă intenționează să se îndrepte spre casă sau în direcție opusă. Ciorile și gîștele, în schimb, o fac cu ușurință. Capacitatea animalelor de a recepționa și interpreta fără greș semnalele aproape imperceptibile pare neverosimilă. Cînd o cioară își ia zborul doar cu intenția de a se instala pe o cracă și a-și curăța penele, celelalte păsări din stol nu se

El încă nu știe să vorbească

sinchisesc de surata lor. Dar e destul ca un membru al stolului să-și ia zborul pentru a porni la un drum lung, că un număr de păsări i se alătură fără întîrziere (uneori numai tovarășul de viață, alteori cîteva păsări, în funcție de autoritatea celui care dă semnalul de plecare). Toate acestea se pot petrece fără ca ciorile să scoată vreun sunet.

Cîinii posedă un uimitor „aparat de recepție". E cunoscută precizia extraordinară cu care devotatele patrupede stabilesc dacă stăpînul lor se ridică doar pentru a trece în camera de alături (în cazul acesta cîinii nu manifestă nici un interes) sau dacă intenționează să-i scoată la mult rîvnita plimbare. Sînt cîini care dau dovadă de aptitudini și mai uimitoare. Unul din prietenii mei patrupezi știa întotdeauna care dintre oaspeții mei reușea să mă enerveze și în ce anume împrejurări. În acest caz cîinele trecea la represiuni: se furișa pe nesimțite lîngă el și-l mușca ușurel. Cei mai expuși se dovedeau anumiți gentlemani respectabili, care adoptau față de mine binecunoscuta atitudine: „Ești încă prea tînăr"... Nu apuca musafirul să rostească propoziția cu pricina, că era nevoit să-și pipăie cu îngrijorare locul ales de cîinele meu pentru aplicarea sentinței. Încă n-am reușit să înțeleg cum se petreceau lucrurile, căci animalul ședea tolănit sub masă și nu vedea fețele și gesturile celor din jurul mesei. Cum o fi aflat el cu cine anume discutam în contradictoriu?

Această capacitate de a ghici starea de spirit a stăpînului nu este, bineînțeles, ceea ce în mod obișnuit se numește telepatie. Multe animale pot surprinde gesturi neînsemnate, care scapă atenției omului. La cîini, a căror atenție se concentrează exclusiv asupra stăpînului și care sînt în stare să prindă din zbor fiecare cuvînt rostit de acesta, capacitatea de interpretare atinge cel mai înalt grad. Foarte receptivi sînt și caii, însușire care, de altfel, a adus celebritate multor specimene. Există cîini și cai care „gîndesc" și care pot să extragă rădăcina pătrată. Toate aceste animale care „gîndesc" și „calculează" comunică cu cei din jur fie lătrînd, fie bătînd cu piciorul de un anumit număr de ori.

La prima vedere acțiunile lor par fenomenale. Dar iată că vi se propune să examinați singur animalul. Vă așezați în fața calului, cîinelui sau a oricărei alte viețuitoare savante și-i puneți clasica întrebare cît fac doi ori doi. Cîinele vă privește cu atenție și latră de patru ori. Dacă aveți de-a face cu un cal, arta lui pare și mai desăvîrșită, căci nici nu-și dă osteneala să vă privească. Lucrurile sînt însă limpezi: calul n-are nevoie să fixeze cu privirea pe examinator, căci conformația ochilor lui îi îngăduie să vadă lateral și să surprindă cu aceeași precizie cele mai mărunte gesturi. În ceea ce privește soluția problemei, ea e dictată chiar de examinator, căci puțini sînt la număr oamenii care își pot masca, chiar dacă încearcă din răsputeri, o seamă de gesturi mimice involuntare. Așa se face că în fața unui examinator care el însuși ignorează răspunsul la problemă, bietul animal latră cu disperare, așteptînd imperceptibilul semnal de oprire.

Un coleg al meu a făcut o experiență cu un șoricar celebru, aparținînd unei doamne în vîrstă. După aceea secretul animalelor „gînditoare" a încetat să mai fie un secret. Ce-i drept, el a folosit un șiretlic, indicînd bătrînei doamne soluții greșite la problemele propuse. Fără să bănuiască viclenia, stăpîna șoricarului a citit problemele cu voce tare, apoi a tras cu coada ochiului la soluție și în felul acesta, involuntar, i-a „suflat" animalului răspunsul. Nu mică i-a fost însă mirarea cînd cîinele, pentru întîia oară în cariera lui, a dat răspunsuri greșite!

Papagalii și ciorile posedă un „limbaj" cu totul diferit. Ca și alte păsări, ele pot reproduce cuvintele limbii noastre și uneori creează asociații între anumite sunete și situații. Unii papagali pronunță, de exemplu, „bună dimineața" numai la timpul potrivit, adică dimineața. Prietenul meu, profesorul Otto Keller, avea un papagal bătrîn pe nume Griff. Păsării îi plăcea să-și smulgă penele. Practicînd cu regularitate acest „viciu", papagalul ajunsese aproape pleșuv. Da, Griff era departe de a fi un model de frumusețe! Dar își răscumpăra neajunsul cu vîrf și îndesat prin excepționalul lui talent. Știe să spună la momentul oportun „bună dimineața" sau „bună seara", iar cînd un musafir se ridica să plece, papagalul rostea amabil, „la revedere". O făcea, însă, numai în cazul în care vizitatorul se scula de pe scaun pentru a părăsi casa. Întocmai ca un cîine „gînditor", Griff surprindea cele mai neînsemnate gesturi involuntare. De regulă, oamenii nu sînt în stare să recepționeze semnale de acest gen. N-am reușit niciodată să-l determin pe Griff să adreseze salutul de rămas bun cuiva care se prefăcea că pleacă. Era însă de ajuns ca musafirul să intenționeze efectiv să plece — chiar dacă se strecura cît mai neobservat — că pasărea pronunța imediat un răspicat: „La revedere".

Papagalul fratelui meu era originar din Amazonia. Popagollo, cum fusese botezat, avea o fire plăcută și un dar excepțional de a imita graiul omenesc. În perioada cînd a locuit, împreună cu stăpînul lui, la noi, în Altenberg, Popagollo se zbenguia liber în jurul casei, împreună cu celelalte păsări ale mele. Din cînd în cînd scotea un strigăt puternic: „Unde-i doctorul?" și pornea în căutarea stăpînului. Spectacolul era impresionant.

Popagollo nu se temea de nimeni și de nimic, în afară de coșar. Se știe, de altminteri, că păsările au tendința să se sperie de tot ceea ce se află mai sus de ele. E o reminiscență a spaimei ancestrale în fața răpitoarelor, care atacă de sus. Cînd pe acoperiș își făcu odată apariția coșarul, Popagollo intră în panică și, scoțînd țipete sfîșietoare, zbură atît de departe încît ne îndoiam că va ști să se întoarcă. La o lună după această întîmplare Popagollo ședea pe giruetă și se certa zgomotos cu ciorile pentru dreptul de a ocupa acel loc. La un moment dat, însă, papagalul deveni de nerecunoscut: penele i se lipiră de corp, el se întinse, devenind neobișnuit de lung și subțire și privi alarmat în lungul străzii. Apoi își desfăcu aripile și, țipînd în gura mare: „Vine coșarul! Vine coșarul!" își luă zborul. În aceeași clipă portița se deschise și coșarul intră în curte.

Fragment din volumul „Cercul regelui Solomon", de K. Lorenz, zoolog, medic și filozof austriac. Reproducere după revista „Znanie-Sila".

METODĂ FULGER

În șapte zile limba engleză

În numărul trecut am publicat o schiță umoristică pe tema învățării accelerate a limbilor străine. Iată acum și un material mai... serios. În orașul siberian al savanților, Akademgorodok, s-a încercat o experiență unică în felul ei: învățarea limbii engleze în șapte zile. Inițiativa lingviștilor a urmărit să economisească timpul prețios al „capetelor luminate" ce populează orașul științei, dar ea poate fi folosită de oricine dorește să învețe o limbă străină în timpul cel mai scurt.

Pînă în momentul de față metoda a fost experimentată pe zece persoane, care făcuseră cunoștință cu engleza în școala medie sau superioară, fără să fi reușit s-o învețe. Fiecărui cursant i s-a pus la dispoziție o cameră obișnuită (poreclită în glumă „barocamera lingvistică") în care urma să locuiască, într-o totală izolare, o săptămînă încheiată. În încăpere nu se aflau cărți și ziare decît în limba aleasă pentru studiu. Nu exista nici telefon și, în general, cursanții erau lipsiți de orice mijloc de comunicare cu lumea din afară. Singura persoană care avea acces în „barocameră" era profesorul.

...Un „bună dimineața" rostit în engleză anunță cursantului începerea lecției. Timp de o oră profesorul îi adresează fraze englezești și încearcă să afle, folosindu-se de aceeași limbă, dacă a fost sau nu înțeles. După o oră primul profesor e înlocuit de un altul, apoi de un al treilea. În șase ore se schimbă șase pedagogi. Fiecare folosește altă metodă de predare. Primul scrie pe tablă o frază și o comentează din punct de vedere gramatical, repetînd analiza de cîteva ori. Altul nu face decît să-i vorbească cursantului, insistînd asupra aceloraşi fraze. I se prezintă apoi filme vorbite în limba engleză și netraduse, după care profesorul comentează împreună cu învățăcelul lui conținutul peliculelor. Pedagogul următor îl ajută să citească și să analizeze articole din ziarele englezești. Primele șase ore se încheie cu o lecție de scris, cursantul fiind invitat să compună în limba engleză un text oarecare. Urmează cîteva ore de studiu individual, lecturi, audiții etc., în total paisprezece ore de învățătură asiduă, timp în care elevul nu aude decît cuvinte și fraze englezești.

După cum se vede, programul e destul de încărcat. După prima zi cursantul se simte, de regulă, obosit, și a doua zi se trezește cu convingerea fermă că nu va rezista. Acesta e primul lucru pe care încearcă să-l explice profesorului. În engleză, firește, căci orice tentativă de a se folosi de limba rusă e curmată fără milă. Dar în loc să-l compătimească, profesorul îl laudă pentru cele cîteva fraze însușite și... îi dublează porția de cuvinte noi.

Mai trec două zile și cursantul constată cu surprindere că începe să gîndească în limba engleză. În a cincea zi „desprinderea" de limba maternă devine evidentă (cînd într-o „barocameră" a intrat, din greșeală, un străin, cursantul l-a întrebat în engleză: „Pe cine căutați?").

Procesul de învățămînt se intensifică la maximum în ultimele două zile. În această perioadă se înregistrează și cele mai mari progrese. Cursanții au impresia că „li se dezleagă" limba. De altfel, acesta e și ultimul „examen" la care sînt supuși. A opta zi, după încheierea cursului, ei stau de vorbă cu un om de știință englez despre probleme ce interesează pe amîndoi interlocutorii.

Se înțelege că înainte de a-și aplica „metoda-fulger" lingviștii au elaborat un program amănunțit, selecționînd 400—600 de cuvinte uzuale și combinîndu-le în diferite fraze. De asemenea, fiecare profesor a avut grijă să-și coordoneze lecțiile cu ale celorlalți cinci.

Succesul primelor încercări i-a făcut pe lingviști să mediteze la o metodă de studiu pentru cei care n-au venit niciodată în contact cu engleza. Ei presupun că, în acest caz, perioada de învățămînt ar trebui prelungită la cincisprezece zile.

Poșta medicului

(Urmare din pag 8-a)

WEISS W. — Arad : Dacă tratamentul medical în **hemoroizi** a eșuat, trebuie să vă adresați chirurgului pentru o eventuală intervenție.

AURORA — Galați : 1) Zgomotele pe care nu le puteți suporta dv., nefiind deloc „muzicale", enervează pe orice om normal într-un grad mai mic sau mai mare. Vă recomandăm să folosiți antifoane auriculare. 2) Este nevoie de examenul competent al unui neuropsihiatru și al unui logoped.

COF.-TC. — Arad : 1) Este greu să arătăm limita între uzul și abuzul de cafea. Ea variază în funcție de toleranță, starea sănătății, vîrstă. În general, un om sănătos poate bea fără grijă două cafele pe zi, dar nu e rău să facă periodic cîte o mică pauză (Atenție ! Pepsi-cola conține și ea cofeină). 2) La fel și în problema alcoolului. În orice caz vinurile naturale sînt mai puțin dăunătoare decît coniacul, romul, vodca. 3) Gălbenuș de ou, da ! 4) Am publicat frecvent și vom mai publica materiale despre **spondiloză.** După opinia specialiștilor, cel mai bun tratament e gimnastica adecvată. 5) Exercații de autosugestie, exercații fizice, sport, yoga.

RODICA VOICU — Pitești : 1) Ați citit probabil articolul nostru „De ce slăbesc" din nr. 17, care v-a fost, sperăm, util. 2) În rest sînt probabil **tulburări nevrotice** și chiar relatările dv. („mă doare creierul mic", „mă simt foarte obosită de parcă aș fi urcat un munte foarte înalt" etc.) pun diagnosticul. Trebuie să fiți încredințată că la vîrsta dv. (18 ani !) vindecarea stă în primul rînd în mîna dv. și că prin voință și autosugestie veți realiza mai mult decît prin medicamente. Pentru început un tratament cu Antideprin, 3 drajeuri/zi (timp de o lună), Hematodin 20 fiole/lună, asociat cu B complex, 1 fiolă/zi, 10 zile pe lună și vit. B_{12} 50 gama 1 fiolă la 2 zile sub supraveghere medicală v-ar ajuta desigur să treceți „hopul".

V. IONESCU — Timișoara : La vîrsta dv. nu mai e nimic de făcut, din păcate.

H. DIMANCEA — Deva : Citiți răspunsul dat sub : V. Ionescu — Timișoara.

D.G.L.R.M. — Bacău : Citiți răspunsul dat sub : V. Ionescu — Timișoara. Un „18" este un ideal greu de atins chiar dacă vă gîndeați mai devreme !

LIVIU STELIAN — București : O dovadă în plus că natura caută echilibrul : părul care cade de pe cap, crește... pe față. Problema nu e deloc simplă. Este o chestiune de constituție sau, cum se spune mai nou, de genetică. Singura soluție (paliativă) ar fi depilarea la un specialist dermatolog.

LE GASITI LA

MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

PREFERAȚI

GARNITURA „LĂMÎIȚA"

ELEGANTĂ

CONFORTABILĂ

ȘI SOLIDA

PRODUS AL ÎNTREPRINDERII

IPROFIL „Măgura Codlei"

Combinatul pentru fibre artificiale

BRĂILA

FAC

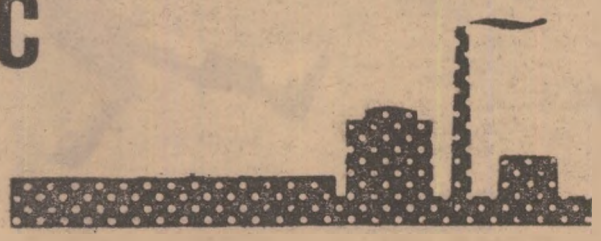

Produce și livrează pe bază de repartiție

- Celofibră tip lînă
- Celofibră tip bumbac
- Retele cord de mare rezistență
- Confecții din celofan normal tratat și hîrtie pungi sau coli de orice dimensiune de la 1—4 culori, pentru ambalarea produselor de larg consum cu emblema și textul indicat de beneficiar, in orice cantitate și prompt.
- Sulfat de sodiu.

PENTRU FEMEI

Datoria de a fi frumoase

Moda are nevoie în fiecare an, ba chiar în fiecare sezon, de un chip nou. Tipurilor de frumuseţe lansate în ultima vreme prin intermediul manechinelor celebre li s-a adăugat unul nou: franţuzoaica Mouche. Succesoarea faimoasei englezoaice Twiggy are ochi mari, cu gene întoarse, nas mic, gură în formă de inimioară ca a actriţelor de pe vremea filmului mut, gît lung à la Modigliani, trup alungit. Un nou mit a fost creat.

Dar dincolo de modă, de machiaj, de ceea ce se poartă sau nu, trebuie să recunoaştem că frumuseţea e considerată azi mai mult ca oricînd o treabă serioasă. Cosmeticiana nu mai este singură, ea are alături, în calitate de colaboratori, medici, psihiatri, psihologi şi chiar sociologi.

De ce şi-au dat mîna atîtea ştiinţe pentru a ne asigura şi a ne păstra cît mai îndelung posibil o înfăţişare plăcută, atrăgătoare? Pentru că viaţa modernă, cu agitaţia, ritmul frenetic şi sedentarismul ei forţat, străbătută de preocupări noi, care se adaugă la clasicile griji feminine — gospodărie, copii, lipsă de timp etc. etc. — plus eterna teamă de îmbătrînire, duce la o uzare mai rapidă şi mai vizibilă a frumuseţii. De aceea, grija faţă de noi înşine e mai mult ca oricînd o datorie.

Climatul e propice. Lupta ştiinţifică pentru frumuseţe a ajuns pînă la nivelul congreselor internaţionale. Numai în ultimii doi ani s-au ţinut două congrese de cosmetologie şi cosmetică, la care s-a vorbit despre personalitatea estetică, *paralelă şi strîns legată de* personalitatea clinică, *ceea ce înseamnă, în limbajul de toate zilele, că frumuseţea e dependentă de starea întregului organism. S-a introdus noul termen de* cosmetică integrală, *care vrea să spună că frumuseţea este rezultatul unui bun echilibru. Cu alte cuvinte, pentru pete de roşeaţă sau cuperoză, azi nu se mai*

Galina Milovskaia, supranumită „Twiggy sovietică", a lansat în U.R.S.S. un tip de frumuseţe, copiat „în masă" de fetele tinere.

fac numai tratamente locale, ci se îngrijeşte şi aparatul digestiv, se controlează nervii etc. etc.

Există chiar tendinţa ca produsele cosmetice să nu mai fie însoţite de epitete publicitare gen „miraculos" sau „senzaţional", ci de simpla lor compoziţie cu menţiunea că pot contribui la stăvilirea ridurilor, catifelarea pielii ş.a.m.d.

Avem de-a face, indiscutabil, cu un climat nou. La aceste eforturi generale, să le adăugăm, fiecare, pe ale noastre, pentru a ne privi în oglindă, cît mai mult timp posibil, cu cît mai multă plăcere.

I. Borisova

OMUL PRINTRE OAMENI

Eticheta — pro sau contra?

Azi eşti bine dispus; glumeşti, eşti amabil cu cei din jur. Dar mîine te scoli cu o stare sufletească sumbră. Să-i ferească Dumnezeu pe cei ce-ţi ies în cale! Dacă ai avea putinţa, în asemenea clipe, să te vezi dinafară, cu ochii lor, probabil că ţi-ar veni să te iei singur la palme!

„Omul nu este altceva decît şirul faptelor sale" — a spus Hegel. În acest şir nu există fapte întîmplătoare şi neînsemnate. Unii, ducîndu-se la lucru, îi îmbrîncesc pe ceilalţi, se îngrămădesc primii în uşa autobuzului. Alţii, pe aceeaşi scurtă bucată de drum, rămîn întotdeauna delicaţi. Ei nu consideră că merg pur şi simplu spre locul de muncă, ci că parcurg cîteva minute din viaţă. Aceste minute le reflectă chipul ca o oglindă.

Se întîmplă uneori să-ţi vină în

— Îmi daţi voie?

— Cu plăcere!

casă un necunoscut care aparent face exact ceea ce fac şi ceilalţi: salută, spune cuvinte obişnuite.. În urma lui toţi rămîn, însă, încîntaţi de el, ar vrea să-l revadă, să-l invite la o cafea, să fie în compania lui, să-l asculte. În ce constă secretul farmecului său? În talentul politeţii şi amabilităţii, al bunei lui creşteri. Probabil că nu s-a născut „înger" şi natura i-o fi hărăzit şi lui să fie impulsiv, nervos, capricios. Dar de mic nu i s-a permis să-şi dea frîu liber proastei dispoziţii. Cu anii, i-a devenit efectiv imposibil să mai arunce cuiva o privire încruntată, să se strîmbe la o glumă nereuşită, să trîntească demonstrativ uşa în nasul cuiva. Acesta este talentul *comunicării cu oamenii*, al *politeţii*. Politeţe în care intră, cred eu, şi felul de a te comporta cu oamenii, şi modul de a trata un animal lipsit de apărare, şi atitudinea grijulie faţă de un copăcel sau o floare. Căci una dintre primele legi ale politeţii este *apărarea celui slab*.

Unii autori declară categoric: între maniere şi adevărata frumuseţe sufletească e o mare diferenţă. La ce ne trebuie fasoanele, afectarea? Nouă daţi-ne frumuseţe spirituală!

Alţii se justifică cu un aer vinovat: da, aşa e, dar grosolănia jigneşte, traumatizează, slăbeşte sistemul nervos, aşa că, dragi tovarăşi, să fim politicoşi unii cu alţii.

Bineînţeles, se întîmplă ca sub o grosolănie aparentă să se ascundă un suflet delicat şi sensibil. Dar dacă n-ar exista nici această grosolănie aparentă, omul ar avea numai de cîştigat. Bineînţeles, se întîmplă şi invers, ca nişte maniere frumoase să mascheze cruzime, neomenie, nesimţire. Dar atunci să demascăm cruzimea, neomenia, nesimţirea, nu buna creştere.

Nu-i adevărat că dragostea de oameni garantează prin ea însăşi bunele maniere! Poate avea cineva un suflet de aur, dar dacă în copilărie n-a învăţat de la mama şi de la tata că trebuie să dea „bună ziua" şi să fie respectuos cu cei din jur, nu o va face. Fiindcă e vorba nu de bunătatea sufletului, ci de educaţie.

S-ar părea că totul e clar, şi totuşi... Totuşi se mai întîmplă ca înaltele calităţi sufleteşti să fie opuse bunelor maniere, eticheţei, pe care toate dicţionarele o prezintă ca pe „ansamblul regulilor de comportare politicoasă între membrii unei asociaţii".

Odată, la o discuţie despre politeţe, un participant a trimis prezidiului un bileţel cu următorul conţinut: „Politeţea e politeţe şi nimic altceva! Nu-ţi sufla nasul decît în batistă, nu scuipa pe jos, nu te scărpina şi aşa mai departe. Dacă le ştii înseamnă că eşti un om bine crescut. Ce să mai facem atîta filozofie?"

În focul polemicii autorul bileţelului a definit involuntar, dar exact, ce înseamnă politeţea: filozofie. Purtarea omului este filozofia comportării lui. Nu degeaba *etica* (morala) şi *eticheta* sînt cuvinte cu aceeaşi rădăcină. Bunele maniere presupun o atitudine etică faţă de oameni, proastele maniere sînt imorale. Filozofia comportării are legi proprii, care trebuie cunoscute, nu descoperite de fiecare parte. Pe copiii noştri nu-i obligăm să inventeze din nou alfabetul, cifrele şi tabla înmulţirii. Atunci de ce să considerăm că-i ruşinos să le predăm ştiinţa simplă, dar foarte necesară tuturor, a relaţiilor dintre oameni?

Serghei Mihalkov

CINCI „PORUNCI"...

...Pentru un somn bun

Dacă vreţi să evitaţi bărbia dublă şi ridurile care încercuiesc atît de neplăcut gîtul, nu dormiţi pe o pernă înaltă.

★

Cei care în timpul zilei stau mult în picioare sau merg mult pe jos, trebuie să doarmă pe o pernă cît mai plată; în schimb picioarele e bine să le sprijine pe o pernă mai înaltă, ca să fie mai sus decît capul. Ele se odihnesc astfel mai bine, iar creierul primeşte o cantitate mai mare de sînge.

★

Seara, înainte de culcare, şi dimineaţa, îndată ce v-aţi sculat, deschideţi geamul şi respiraţi adînc de zece ori. Este o excelentă „gimnastică" pentru celulele nervoase.

★

Dacă aveţi tensiunea coborîtă şi vă sculaţi dimineaţa cu o senzaţie de oboseală, urmaţi sfatul nostru: beţi pe nemîncate, cu înghiţituri mici, un pahar de ceai fierbinte cu lămîie şi o linguriţă de miere. Efectul este înviorător.

★

Obişnuiţi-vă să dormiţi „pe burtă": este foarte sănătos pentru coloana vertebrală.

(După Sputnik)

SPORT

Începutul trebuie făcut din timp

Trăim o vreme de întinerire generală. Totul începe mai devreme. Copiii merg la şcoală de la 6 ani, unele ipoteze pedagogice îndrăzneţe — ca cea prezentată la pagina 7 a numărului de faţă — susţin chiar că vîrsta ideală pentru învăţarea cititului e 3 ani, viitorii ingineri îşi însuşesc primele noţiuni tehnice de pe băncile şcolii etc. etc.

În acest climat sportul modern nu poate face excepţie. Îl silesc ritmul epocii, pretenţiile din ce în ce mai mari faţă de campioni şi recordmeni. Dacă ştacheta rezultatelor urcă tot mai sus, cea a vîrstei coboară tot mai jos. Sportul modern are nevoie de timp. Un adult nu poate să-şi antreneze muşchii într-un termen scurt, căci organismul nu rezistă suprasolicitării forţate. Pregătirea fizică generală nu se poate asigura în cîteva luni. De aceea sportul trebuie să înceapă d'n clasa I.

Experienţa arată că viitoarele succese ale mişcării sportive internaţionale stau în sportul tînăr. Victoriile datorate numai însuşirilor naturale şi hărniciei, demne, de altminteri, de toată lauda, ţin de domeniul trecutului. Numai cultivarea din vreme, uneori chiar din copilărie, a calităţilor fizice asigură călirea necesară la vîrsta matură. Specialiştii afirmă categoric că, foarte curînd, fără sportul celor mici nu vor fi posibile succesele celor mari.

Pornind de la aceste considerente, revista Sputnik a invitat cîţiva sportivi celebri să se adreseze celor ce se pregătesc să bată la porţile stadioanelor, celor ce trebuie să pună de pe acum bazele victoriilor de mîine. Începutul l-a făcut Iuri Vlasov, halterofilul de mare clasă, care, în lumea forţei şi a muşchilor, a adus mai mult decît nişte rezultate excepţionale: imaginea nouă a sportivului intelectual.

Personalitatea lui interesantă, complexă, se reflectă foarte bine în rîndurile de mai jos pe care le adresează „sportivilor din clasa I".

Te aşteaptă discul, pista de alergare sau ringul. Ţine minte, însă, că pentru a învinge, trebuie să lucrezi foarte mult. Victoria în sine este o explozie eroică. Dar drumul pînă la ea — o muncă minuţioasă şi adesea foarte grea. Şi îl străbaţi de unul singur, răsplata nu de ovaţiile mulţimii, ci de oboseală şi sudoare. Trebuie să ştii să faci faţă singur şi necazurilor, şi greutăţilor, şi insuccesele.

Dar o dată intrat în lumea sportului, nu te limita numai la ea. Nu deveni un fanatic, un exclusivist care nu mai vede şi nu mai ştie nimic altceva. Nici un sport nu se poate compara în frumuseţe şi bogăţie cu viaţa.

Nu demobiliza în faţa greutăţilor. Dacă ai obosit, odihneşte-te. Revizuieşte-ţi antrenamentele. Şi porneşte iarăşi la luptă! Aminteşte-ţi de admirabilele cuvinte ale lui Victor Hugo: „A vrea înseamnă a putea".

Mîine, mingea va nimeri în poarta adversă

REDACŢIA: Bucureşti. Piaţa „Scînteii", Tel. 17 60 10. Abonamentele se fac la oficiile poştale
Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii